90. БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 91 (8308)
АПРЕЛИИН 17
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Модо урадхуулгые эмхитэйгээр эхилхэ

Ороноймнай городууд болон бүдөө нютагуудташье барилгын хүдэлмэри үргэн далайсаатайгаар хэгдэжэ байна. Һүүлэй үедэ парти, правительствомнай байрын гэрнүүдые барилгада илангаяа ехэ анхарал хандуулна. Өөһэдынгөө хүсөөр өөһэдтөө гэр байра бариха хүсэл хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиихэдэ промышленна олон предприятинууд баригдана. Арадай ажахын һалбари бүхэндэ барилга иимэ ехээр хэгдэжэ байхада, бэлэдхэгдэһэн модые хэрэглэгшэдтэнь саг соонь эльгээхэ гээшэ тон шухала хэрэг болоно. Манай республикын модошод жэл бүхэндэ хэдэн зуу мянган кубометр модо бэлэдхэдэг. Тэрэнэй хахадһаань ехэнхинь уһаар урадхуулагдажа, түмэр замда дүтэлүүлэгдэдэг байна. Тиимэһээ модо урадхуулга айхабтар ехэ харюусалгатай сезонно хүдэлмэри болоно.

Гол мүрэнүүдэй мүльһэнэй унажа, модо урадхуулгын эхилтэр тоотойхон үдэр үлэбэ. Мүнөө модо урадхуулгын предприятинууд бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэриие сүм дүүргээд байха зэргэтэй байгаа. Юуб гэхэдэ, тэдэ предприятинууд үбэлдөө гансахан лэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэдэг байна бшуу. Хэрбээ үбэлдөө голой талаа, татуурта хаалта һайнаар хэһэн байгаа һаа, хабар уһанай ехэдэ модые гээлтэ хоролтодо оруулангүй, түргөөр урадхуулха арга олдодог байна. Теэд үнгэрэгшэ 1956 оной модо урадхуулгын сезондо Үдын конторо муугаар бэлдэһэн дээрэһээ ехэхэн гарза хохидолдо ороһон байгаа. Дээдэ Үдэ, Худан голнуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэгдээгүйһөө тус конторын хүдэлмэришэдэй, мүн механизмуудайнь шахар 80 процентнь эдэ голнуудай участогуудта удаан саг соо хүдэлмэрилхэ баатай болоо һэн. Тэрэшэлэн Сэлэнгын шпалозаводой хүтэлбэрилэгшэд Итанца голоор модо урадхуулха түсэбөө дүүргэнгүйгөөр, 30 мянган кубометр модо уһан соо хүргэжэрхёо бэлэй.

Май һарын эхеэр модо урадхуулгын 1957 оной сезон эхилхээ байна. Тэрээндэ хэр бэлэдхэлтэйбибди гэжэ хаража үзэхэдэ, «Забайкаллес» комбинадай модо урадхуулгын предприятинууд түсэбөө дүүргээгүй байһаар. Модо урадхуулгын Байкальска конторо Түрхэ, Баргажан голнуудай һабыень сэбэрлэхэ, татуурнуудтань хаалта бариха даалгабаряа холо дүүргээгүй. Конторын хүтэлбэрилэгшэд нёдондо жэлэйнгээ алдууһаа һургаал абаагүй гэхэдэ болохо байна. Энэ конторынхид урадхуулагдаһан модые һала болгон холбожо, далай дээгүүр пароходоор абаашадаг гээшэ. Теэд модо холбохо, үргэхэ хүдэлмэриие оньһожоруулха, бии байһан механизмуудаа заһабарилха, хэрэгтэй газартань абаашажа тодхохо талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй.

Республика доторнай урадхуулагдаха модоной ехэнхи хубинь Үдын бассейндэ тудана. Тиимэһээ Үдын конторын хүдэлмэришэд түрүүшын ээлжээндэ Хүрбэ, Худан голнуудай модые түргөөр, уһанай ехэдэ гол урасхалда оруулжа абахые оролдохо ёһотой. Гэбэшье, тус конторын участогуудай хүдэлмэридэ дутагдал үшөөл олон. Лебёдко, онгосо гэхэ мэтые заһабарилга мүн лэ дүүргэгдээгүй. Зарим участогуудта модо урадхуулагшадай бригаданууд хүсэд бүридхэгдөөгүй байһаар.

Үдэ голоор урдажа ерэһэн модоной 60—65 процентнь Онохойн модоной комбинадта абтадаг. Комбинат хэдэн зуу мянган кубометр модо уһан сооһоо татажа гаргаха байһан аад, машина зэмсэгүүдээ баһал хангалтагүйгөөр заһабарилна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим леспромхозууд эрье дээрэ шэрэһэн модонойнгоо зарим хубииень уһанда табиха даалгабаряа муугаар дүүргээ һэн. Зарим леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд трактор болон бусад механизмуудые дутуугаар үгэдэг байгаа. Мүнөө жэлдэ тиимэ хойрог ябадал гараха ёһогүй. Мүльһэнэй унахатай сасуу эрье дээрэ асарагдаһан модые механизмын хүсөөр, богони болзор соо уһанда табихые оролдохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эртүүр уһанай татаагүйдэ бүхы модоёо гол урасхалда оруулжа абаха тон шухала.

Модо урадхуулгын сезоной эхилтэр хүдэлмэришэдэй бригадануудые гүйсэдөөр бүридхэхэ, политическэ хүдэлмэри ябуулха агитаторнуудые томилхо хэрэгтэй. Конторонуудай, партийна, профсоюзна организацинууд, участогуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд модо урадхуулга дээрэ пикетнэ арга болон бусад түрүү дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлхын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ уялгатай.

Агууехэ Октябриин 40-дэхи ойн һайндэртэ бэлэдхэлэй, мүн промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые бүгэдэарадай зүбшэн хэлсэлгын үедэ энэ жэлэй модо урадхуулга эхилхэнь. Нүхэд модо урадхуулагшад, Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, сезонойнгоо хүдэлмэриие саг соонь дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэе!

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Республикын һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1956 ондо ажал хүдэлмэриингөө түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө республикын һүнэй промышленностиин иимэ хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Аюрова** Бадма Жалсараевна—Закирай тоһоной гол заводой Мэлын һү машиндадаг пунктые даагша.
2. **Калмыков** Лука Борисович — Улан-Удын тоһоной базын шофёр.
3. **Колобова** Валентина Ивановна—Тарбагатайн тоһоной гол заводой һү машиндадаг Саянтын пунктые даагша.
4. **Лосева** Галина Павловна—Улан-Удэ городой һүнэй заводой мастер.
5. **Мусонова** Агриппина Романовна—Кабанскын тоһоной гол заводой мастер.
6. **Чебунина** Мария Семеновна—Заиграйн тоһоной гол заводой Асагадай сыр хэдэг заводой мастер.
7. **Шунков** Матвей Ильич—Иволгын тоһоной гол заводой һү машиндадаг Иволгын пунктые даагша.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо П. ЧЕПАРИН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1957 оной апрелиин 16.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Пекиндэ ерэбэ

ПЕКИН, апрелиин 15. (ТАСС). Мүнөөдэр Пекинэй сагаар 3 часта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Хитадай Арадай Республикын столицада ерээ.

КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай уряалаар ерэһэн хүндэтэ айлшанаа угтахын тулада Наньюань гэжэ урда аэродром дээрэ, тэндэһээ город ороһон автомобильна харгы дээгүүр хэдэн зуу мянган хүдэлмэришэд, албахаагшад, дүтэ шадарай тосхонуудай таряашад, студентнүүд болон һургуулиин ухибууд, ниитын организацинуудай олон түлөөлэгшэд суглараа. Дуунай аялга, хэнгэрэг, бүреэ, жимбүүрэй абяан, хитад хүгжэмэй оркестрын наадахань зэдэлэн дуулдана. Хара хүхэ үнгэтэй хүүртиг үмдэһэн хүнүүдэй дунда национальна гоё һайхан үнгэтэй хубсаһа үмдэһэн хүнүүд олон. Предприяти болон эмхи зургааһаа сэхэ аэродром ерэһэн аха нүхэдтэеэ зэргэлээд, улаан галстук зүүһэн багашуул жагсан байлсаа. Угтагшад гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые, улаан бүд тугуудые бараад ерээ.

Наранай туяан доро мандажа байһан, СССР-эй болон КНР-эй тугууд хабарай һэбшээ һалхинда намилзана. Хитад-советскэ хани барисаанай общественэ эмблемэнүүд, советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшые хани халуунаар амаршалһан үгэтэй плакадууд, эб найрамдалай, демократиин болон социализмын хүсэнүүдые мүнөө толгойлон ябаһан хоёр агууехэ арадай ахадүүгэй холбоо барисаае алдаршуулһан уряа лозунгнууд хаа-хаанагүй харагдана.

КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, КНР-эй Түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ, Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай, ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор, КПК-гэй ЦК-гэй генеральна секретарь Дэн Сяо-пин, министрнүүд, Хитадай Арадай Республикын гүрэнэй болон олониитын бусад ажал-ябуулагшад, Коммунистическэ партиин центральна аппарадай хүдэлмэрилэгшэд, ороной демократическа партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Пекинэй арадай комитедэй хүтэлбэрилэгшэд К. Е. Ворошиловые угтахын тулада сугларһан байна. КНР-тэ байдаг СССР-эй онсо ба бүрин эрхэтэ посол П. Ф. Юдин, посольствонууд болон миссинүүдые толгойлогшонор, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэд угтагшадтай байлсаа.

Нэрьемэ альга ташалган болоно, баяртай абяа шэмээн гарана. Сэлмэг сэгээн огторгойдо, Сишаньска хадануud тээһээ самолёдой түргэн ниидэжэ ябахань харагдана. Хэдэн секунда болоод, улаан мүшэтэй тон томо самолёт суглараад байһан олон түмэн зон дээгүүр ниидэн гарана. «ТУ-104» самолёт нютагай сагаар 15. 00 часта буугаа. Сугларагшадай нэрьемэ шанга альга ташалган ба амаршалгаар угтагдан Климент Ефремович Ворошилов самолёдһоо бууна. Хойноһоонь СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ш. Р. Рашидов, СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министр В. П. Елютин, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко самолёдһоо бууна.

КНР-һээ СССР-тэ байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Лю Сяо, К. Е. Ворошиловые Иркутскда угтаһан, КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Цзи Пын-фэй, КНР-эй МИД-эй протокольно таһагые даагша Ван Чжо-жу тэдэнтэй хамта самолёдһоо буулсаа.

Мао Цзэ-дун К. Е. Ворошилов хоёр гар гараа барилсана. Тэрэшэлэн нүхэд Чжу Дэ, Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай, Дэн Сяо-пин хани халуунаар, ахадүү ёһоор айлшанаа угтан хүлеэгээ.

СССР-эй болон КНР-эй гимнүүдэй аялган баяр баясхалантайгаар зэдэлнэ. К. Е. Ворошилов Пекин-Тяньцзиньска гарнизоной сэрэгүүдэй хүндэлэлэй харуулай начальнигай рапортые шагнаад, Арадай-сүлөөлэлгын алдарта армиин солдадуудай жагсаад байхада, Мао Цзэдунтай хамта урдуурнь ябажа, тэдэнтэй мэндэшэлэлсээ. Тэрээндэнь харюу болгон сэрэгшэд нэгэ доро нэрьемэ шангаар амаршална.

К. Е. Ворошилов правительствын гэшүүдэй, Хитадай ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гарнуудые барина, дипломатическа корпусой гэшүүдтэй танилсана, сэсэг барюулан угтагшадай амаршалгануудта хани халуунаар харюусана.

...Ябаган сэрэгшэдэй, морягууд болон лётчигуудай ёһололой маршда ябажа гараһанай һүүлээр К. Е. Ворошилов Мао Цзэ-дун хоёр микрофоной дэргэдэ ерэнэ.

Нүхэр Мао Цзэ-дунай амаршалгын үгэ

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ эрхим хүндэтэ нүхэр Климент Ефремович Ворошилов!

Манай орондо Танай айлшалжа ерэлгэ Хитад арадта баяртай золтой ушар болохоһоо гадна, манай хоёр ороной хоорондохи хани ёһоной харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала зүйл болохо байна. **(Альга ташалга).** Таниие, тэрэшэлэн Тантай суг ябалсаһан, бүхы хүнүүдые хитад арадай, Хитадай Арадай Республикын правительствын болон Хитадай Коммунистическэ партиин зүгһөө би үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалнаб, Танда ахадүүгэй амар мэндые дамжуулнаб. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Агууехэ советскэ арад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр бүхы дэлхэйн пролетариадта социалистическэ революциин алдарта зам нээжэ үгөө, социализм болон коммунизм байгуулха агууехэ үльгэр жэшээ бүхы хүн түрэлтэндэ харуулаа. Советскэ арадай жэшээгээр зоригжуулагдадаг, тэдэнэй зүгһөө дэмжэлгэ абадаг хитад арад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин замаар урагшаа дабшажа ябана. **(Альга ташалга).**

Хитад ба советскэ арадууд ахадүүтэй гүнзэгы ехэ хани барисаагаар холбоотой юм. Советскэ арад бидэндэ угаа ехэ дэмжэлгэ үзүүлдэг байгаа, үзүүлнэшье. Мүн хитадай революцида болон байгуулалтын хэрэгтэ угаа ехэ дэмжэлгэ үзүүлдэг, талархадаг байна. Танда, Танаар дамжуулан советскэ арадта, Советскэ правительствода болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партида манай үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Нүхэр Түрүүлэгшэ, Та агууехэ советскэ арадай түлөөлэгшэ, хитад арадай эгээн дүтын хани болонот. Танай айлшалжа ерэлгэ Хитадай болон Советскэ Союзай арадуудай агууехэ хани барисаа саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ заабол туһалха, тэрэшэлэн бүгэдэниитын эб найрамдалай, хүн түрэлтэнэй дэбжэлтын һайн һайхан хэрэгтэ туһалха гэжэ бидэнэр ехээр этигэнэбди.

Хитадай болон Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй таһаршагүй хани барисаан мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Агууехэ советскэ арад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Советскэ Союз түрүүтэй социализмын лагериин оронуудай бата нэгэдэл мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой! **(Нэрьемэ удаан альга ташалга).**

Тиигээд Климент Ефремович Ворошилов харюугай үгэ хэлээ.

Нүхэр К. Е. Ворошиловай хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Мао Цзэ-дун!

Хүндэтэ нүхэдүүд, Хитадай Арадай Республикын алдарта столица—Пекинэй эрэгтэй ба эмэгтэй эрхэтэд!

Хитадта ерээд байһандаа бидэнэр угаа ехээр баясажа байнабди. Би танай гайхамшагта орондо анха түрүүнээ ерэбэшье, оронтойтнай танил бэшэб гэжэ хэлэжэ шадахагүй байнаб. Бидэнэр аха үеын коммунистнууд Россида Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин үшөө болоогүй байхада империалистнууд болон феодалнуудай дарлалтада эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөтэй байдалай түлөө хитад арадай хэжэ байһан тэмсэлые тон халуун талархалтайгаар ажаглан хаража байгша һэмди. Хитад орон нойрһоо һэрижэ байна гэжэ бүри үни тиихэ сагта манай вождь В. И. Ленин бэшэхэдээ, империалистическэ богоолшологшодые болон феодализмые хитад арад илажа шадаха гэжэ батаар найдажа байһанаа элишэлэн мэдүүлһэн байна. Агууехэ Ленинэй сэсэн мэргэн үгэ мүнөө бэелээд байна. Хитад арад өөрынгөө оронһоо хариин империалистнуудые намнажа гаргаад, феодализмые усадхаад, орон дотороо социализм байгуулха замда ороод ябана. **(Альга ташалга).**

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ, эрхим хүндэтэ нүхэр Мао Цзэ-дунай халуун уряалаар бидэнэр Хитадай Арадай Республикада хани ёһоор айлшалжа ерэбэбди. Хитадта байха үедөө ахадүү хитад арадтай сэхэ уулзажа танилсаха, тэрэнэй шэн зоригто, оролдосотой ажал хүдэлмэриие, шэнэ, социалистическэ ажабайдал зохёохоёо түйлаһан гайхамшагта үрэ дүнгүүдые хараха хүсэлэнтэй байнабди. **(Альга ташалга).**

Өөрынгөө Эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалай түлөө хүшэр хүндэ тэмсэл хэжэ гараһан агууехэ хитад арадай эрэлхэг зориг ба баатаршалгые советскэ хүнүүд хододоо һайшаалтайгаар угтадаг һэн. Хитадта арадай революциин илажа, Хитадай Арадай Республикын бии болоһон ушар мүнөө үе сагай асари ехэ түүхэтэ собынтинуудай нэгэн болоно. Алдарта Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр хитад арадай түйлаһан амжалтануud хитад ханинар ба ахадүүнэрэйнгээ түлөө омогорхохо мэдэрэл бидэнэй сэжэ зүрхэндэ түрүүлнэ. **(Альга ташалга).**

Манай оронуудай арадууд өөһэдынгөө зэргые нягтаар эмхидхэн жагсаагаад, бэе бэедээ туһаламжа болон дэмжэлгэ үзүүлэлсэн, эб найрамдалай, демократиин болон социализмын түлөө хамтадаа тэмсэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэдэ намда илангаяа аятай байна. **(Альга ташалга).**

Уласхоорондын байдалай шангадалые һуларуулха, дэлхэй дээрэ хаа-хаанагүй шэнэ дай зайсуулха зорилготой политика манай правительствонууд ябуулна. Бидэнэр сэрэгэй бүлэглэлнүүдые буруушаанабди, харин, аюулгүй байдал хамтаараа сахихын түлөө, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байгаад, капитализмын оронуудай болон социализмын оронуудай хоорондоо мүрысэхын түлөө оролдолго гарганабди. Манай арадууд буу зэбсэг хороохые, атомна, водородно зэбсэгүүдые хүсэдөөр хорихые хүсэдэг байгаа, хүсэнэшье. **(Альга ташалга).**

Хитадай газарай таһаршагүй хуби бологшо Тайвань аралые бусааха тухай Хитадай Арадай Республикын Правительствын хэдэг эрилтые Советскэ правительство шууд сэхээр дэмжэдэг байна. **(Альга ташалга).**

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгдөөгүй байһан баримта Хитадта, мүн эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудта тон таарууугүйгөөр хандаһан ябадал болоно гэжэ Советскэ правительство тоолоно. ООН-эй Хитадай Арадай Республикые хабаадуулдаггүй байһан ябадал хамагай түрүүндэ уласхоорондын организацида өөртэнь түбэгтэй байна. Ушарынь Агууехэ Хитадай хабаадалгагүйгөөр нэгэшье шухала шиидхэбэри гаргаха аргагүй байна ха юм. **(Альга ташалга).**

Хүндэтэ нүхэд! Социализмын лагериин улам саашадаа нягтаар эмхидэжэ, социалистическэ оронуудай харилсаа холбооной, тэрэ тоодо Хитадай Арадай Республикын болон Советскэ Союзай хани барисаанай улам ехээр хүгжэжэ байһаниинь бүхы дэлхэй дээрэ элеэр харагдана Хитадай Арадай Республикын болон Советскэ Союзай хани барисаатай, бата нэгэдэлтэй байһан ушар социалистическэ бүхы гүрэнүүдэй бата нэгэдэлтэй байха угаа ехэ арга нүхэсэлынь, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай шухала түшэг тулгууринь болоно. **(Альга ташалга).**

Хитадта ерэхые уриһанайнь түлөө нүхэр Мао Цзэ-дунда, Хитадай Арадай Республикын Правительствода өөрынгөө зүгһөө, намтай суг ябалсаһан нүхэдэйнгөө зүгһөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Эндэ ерэһэнтээ дашарамдуулан, алдарта ба хүсэн түгэлдэр хитад арадта, ахадүү коммунистическэ партида, тэрэшэлэн Хитадай бүхы демократическа партинууд болон организацинуудта советскэ арадай, Коммунистическэ партиин зүгһөө, өөрынгөө зүгһөө халуун амаршалга хүргөөд, тэдэндэ һайниие хүсэнэб. **(Альга ташалга).**

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө, хүндэтэ ханинар, баясанабди. **(Альга ташалга).**

Советскэ ба хитад арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан улам ургажа ба бэхижэжэ байг лэ! **(Альга ташалга).**

Хитадай Арадай Республика мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Агууехэ хитад арад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Климент Ефремович Ворошиловай үгээ хэлэжэ түгэсхэжэ байхадань, нэрьемэ шанга оваци, хитад-советскэ хани барисаанай хүндэлэлдэ Советскэ Союз түрүүтэй социалистическэ бүхы оронуудай бата нэгэдэлэй хүндэлэлдэ юрөөл табилган болоо. Нүхэд К. Е. Ворошилов Мао Цзэ-дун хоёр тэбэрилдэжэ, ородой заншалаар таалалдана. Дахяад нэрьемэ шанга альга ташалга болоно.

Хитадай столицын баясажа баярлажа байһан хүн зоной дундуур гаража, Климент Ефремович Ворошилов Мао Цзэ-дун хоёр нээмэл машинада һуугаад, Хитадай правительствын байдаг городой центрын Чжуннаньхай тээшэ шэглэн ябаа. Олон машинанууд удаа дараалуулан аалиханаар ябажа эхилнэ. Түргөөр ябаха аргагүй. Юуб гэхэдэ, дэлхэй дээрэхи хүдэлмэришэн таряашанай түрүүшын гүрэнэй түлөөлэгшые угтахын тулада, город хүрэтэрхи 12 километрын зам дээрэ хүн зон ехэ олоороо байгаа.

Климент Ефремович Ворошиловай, Мао Цзэ-дунай угаа ехэ портредүүдээр, тугуудаар, сэсэг набшаар гоёор шэмэглэгдэһэн арканууд, пирамиданууд харгы дээгүүр түхэерэгдэһэн байгаа. Улаан бүдүүд дээрэ хитадаар болон ородоор иигэжэ бэшэгдэнхэй харагдана: Бүгэдэниитын эб найрамдалай хүсэн түгэс түшэг тулгуури—Советскэ Союз мандаха болтогой! Советскэ Союз түрүүтэй социалистическэ лагериин оронуудай бата нэгэдэл мандаха болтогой! Манай орондо һайн сэдьхэлэй туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө советскэ арадта баясхалан хүргэнэбди! Нүхэрэй ёһоной туһаламжынь түлөө советскэ арадта баясхалан хүргэнэбди.

Түрүүлжэ ябаһан машина гоё һайхан сэсэгүүдээр бүрхөөгдэн, городой ханын шулуун үүдэ руу орожо, хүн зоной амаршалгануудаар үдэшэгдэн, городой урда талын гол харгыгаар, Москвагай Улаан талмай шэнги түүхэтэ олон юумэнүүдэй болоһон Тяньаньмынь талмай тээшэ ошоно. Эндэ 1949 оной октябриин 1-дэ ажалшадай шэнэ гүрэнэй—Хитадай Арадай Республикын тугые нүхэр Мао Цзэ-дун үргэһэн юм. Эндэ ерэхэдэнь Климент Ефремович Ворошиловые Пекинэй хэдэн олон мянган хүн зон амаршалаа. Хитадай столицын эгээн залуу эрхэтэд бологшо ухибүүдые эхэ эсэгэнь гартаа үргэжэ ерэһэн байна. Нүхэд К. Е. Ворошилов, Мао Цзэ-дун машина дээрэ зогсоод, ажалшадай амаршалгада харюусаа. Тиигээд, К. Е. Ворошиловай, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдэй байха Чжуннаньхай тээшэ машинанууд ошоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые Пекинэй миллион шахуу хүн зон угтаа.

К. Е. Ворошилов Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунда айлшалаа

ПЕКИН, апрелиин 15. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр зургаан часта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэдунда айлшаар ошоо.

Мао Цзэ-дун үдэшын сайлалга хэжэ, К. Е. Ворошиловые хүндэлөө

ПЕКИН, апрелиин 15. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун мүнөөдэр үдэшын сайлалга хэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые хүндэлөө.

Сайлалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Социалистическэ революциин түлөө тэмсэхэ гайхамшагта түсэб

(В. И. Ленинэй Апрельскэ тезисүүдэй гараһаар 40 жэлэй ойдо)

Юһэн жэлэй туршада хилын саана байһанаа 1917 оной апрелиин 3-най һүни В. И. Ленин Петроград бусажа ерээ һэн. Ерэһэнэйнгээ үглөөдэр апрелиин 4 (шэнээрээ 17-до) большевигүүдэй суглаанууд дээрэ, удаань Хүдэлмэришэн, Солдат Депутадуудай Бүхэроссийскэ зүблөөндэ сугларһан делегадуудай үмэнэ «Энэ революцида пролетариадай бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн тезисээ—Владимир Ильич уншажа, тайлбарилжа үгэһэн байна. Хаанта засагай унагаагдаад байһан шэнэ оршон байдалда В. И. Ленин Апрельскэ тезисүүд соогоо социалистическэ революциин илалтын түлөө тэмсэхэ гайхамшагта түсэб зохёоһон байна.

Ленинэй зохёоһон Апрельскэ тезисүүд коммунистическэ партиин ажал-ябуулгын дайшалхы программа, революциин шэнэ шата тээшэ хүгжэжэ байһан байдалтай сүм тааралдаһан стратегическэ шэнэ түсэб болоо һэн.

Хаанай шэрээнһээ унагаагдаһанай һүүлээр Россида ушараад байһан онсо байдалые марксистска ёһоор шэнжэлэн үзэһэнэй удаа Ленин багша иимэ шэнэ стратегическэ түсэб зохёоһон байна.

«Россидахи мүнөөнэй байдалай онсо илтаань юуб гэхэдэ, пролетариадай ушар ёһоо хүсэд мэдэхэгүй, эмхидхэл багатай байһан дээрэһээнь засаг түрые буржуйнарта үгэһэн революциин нэгэдэхи шатаһаа, пролетариат болон үгытэй таряашадай гарта засаг түрэ барюулха революциин **хоёрдохи** шатада **оролго болоно**» гэжэ Апрельскэ тезисүүд соо хэлэгдэнэ. (В. И. Ленин, Зохёолнууд, том 24, нюур 4).

Буржуйнарай засагые усадхаха, пролетариат болон үгытэй таряашад хоёрой холбоо барисаа бэхижүүлхэ, эсер болон меньшевигүүдэй партиие тусгаарлан холодуулха, пролетариадай диктатурын гүрэнэй формо бологшо Советүүдэй республика байгуулха ябадал революциин гол зорилго болгон энэ шэнэ түсэб соо табигдаһан байна.

Апрельскэ тезисүүд соо В. И. Ленинэй зохёоһон шухала теоретическэ, революционно—практическа асуудалнуудай нэгэн Советүүд тухай асуудал болоно. Совет засаг хадаа пролетариадай диктатурын гүрэнэй формо болоно гэһэн Ленинэй тобшолол марксизмые теоретическэ болон практическа талаһаань саашадань хүгжөөһэн ябадал болоно.

«Пролетариадай диктатурын онсо тусхай формонь демократическа республика болоно...» гэһэн Энгельсын заабариие ородой хоёрдохи революциин болохоһоо урда тээ бүхы оронуудай марксистнууд баримталдаг байһан юм. Парижска коммуна, Россида болоһон хоёр революциин дүршэлые тон гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэһэнэй удаа В. И. Ленин марксизмын теориие творческоор хүгжөөжэ, Энгельсын хэлэһэн демократическа республика тухай заабариие хуушарһан дээрэ тооложо, тэрэниие хубилгаха хэрэгтэй гэһэн юм. «Хүдэлмэришэн депутадуудай Советһээ парламентарна республикада бусаха болоо һаа, гэдэргээ хэһэн алхам болохо юм. Харин бүхы орон дотороо, дороһоо дээрэ хүрэтэр, хүдэлмэришэн, батрак, таряашан депутадуудай Советүүдэй республика байгуулха хэрэгтэй» гэжэ Ленин зааһан юм. (В. И. Ленин, Зохёолнууд, том 24, нюур 5).

Советүүдэй удхашанарые тайлбарилха зуураа, пролетариадай диктатурын ондоошье формонууд байжа болохо юм гэжэ Владимир Ильич нэгэнтэ бэшэ дабтадаг һэн. «Капитализмһаа коммунизмда шэлжэн орохо үедэ гүрэнэй политическэ засаг элдэб түхэл янзатай байжа болохонь дамжаггүй. Зүгөөр тэдэнэр уг удхараа имагтал пролетариадай дуктатура байха юм» (В. И. Ленин, Зохёолнууд том 25, нюур 385).

Ленин багшын уридшалан хэлэһэн энэ гайхамшагта үгэнүүдэй зүб байһые Европо болон Азиин хэдэн оронуудай түүхэтэ дүй дүршэл баримталан гэршэлнэ. Эдэ оронуудта тогтоогдоһон арадай демократиин байгуулалта хадаа пролетариадай диктатурын үүргэ дүүргэжэ, капитализмһаа социализмда орохо үеын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Буржуазно-демократическа революциин һүүлээр Россида боложо байһан онсо тусгаар байдалые шэнжэлжэ үзөөд байхадаа большевигүүдэй партиин энэ үедэ ябуулха тактическа түсэб Ленин энэ тезис соогоо хараалһан байгаа.

Дайнай боложо байгаашье һаа, демократическа сүлөөтэй, политическэ хүдэлмэри нюуса бэшээр хэхэ болоһон ушар, эб найрамдалай болон социализмын хорото дайсад бологшо капиталистнуудай правительствода арад олониитын юугээшье мэдэнгүйгөөр этигэжэ байһан ушар хадаа тэрэ үеын онсо илгаань байһан юм. Энэ онсо илгаатай байдалые хараадаа абажа, политическэ ажабайдалда мэнэ һаяхан хабаадалсажа эхилһэн түг түмэн ажалшадай, олониитэ пролетариадай дунда партийна хүдэлмэриие тон шадамараар, тааруулжа табиха эрилтэ В. И. Ленин Апрельскэ тезисүүд дотороо табиһан байна.

Москва. В. И. Ленинэй Центральна музей. ТАСС-эй фотохронико.

Большевигүүд өөһэдынгөө тактическа түсэбые бэелүүлхэдээ олониитэ зоной һанал бодол, тэдэнэй ушар ёһо мэдэлгын хэр зэргээр ургажа байһаниие, партиин табиһан лозунгнуудые дэмжэхээр бэлэн болоһые хараадаа абалсадаг байгаа.

Саг зуурын правительствода ямаршье дэмжэлгэ үгэхэгүй гэһэн лозунг Ленин Апрельскэ тезисүүд соогоо табибашье һаа, Советүүдээр дэмжэгдэжэ байһан Саг зуурын правительствые дары унагаан усадхахые уряалаагүй һэн. Юундэб гэхэдэ, меньшевигүүд болон эсернүүдэй толгойлжо байһан Советүүдтэ арад ниитэ этигэдэг, тэдэниие дэмжэдэг байгаа бшуу.

Буржуйнарай нүлөө пролетариадта тараажа байдаг эсер, меньшевигүүдтэ орходоо большевигүүд Советүүдтэ үсөөн байһан юм. Иимэ дээрэһээ, Советүүдтэ олонхинь болохын тула, тиигэжэ Советүүдэй составые хубилгаад, Советүүдээр дамжан правительствын политикые ондоо болгохын тула ойлгууламжын хүдэлмэри тэсэмгэй оролдосотойгоор ябуулха, меньшевигүүд болон эсернүүдые элишэлхэ, тиигэжэ тэдэниие арад зонһоо тусгаарлан холодуулха зорилго большевигүүдэй үмэнэ табигдаа бэлэй. Тиигэбэл, социалистическэ революци гражданска дайгүйгөөр, амгаланаар хэгдэжэ болохо байгаа.

Революциин амгалан ёһоор хүгжэжэ болохо тухай Апрельскэ тезисүүд соо Ленинэй хэлэһэн заабаринуудые КПСС-эй XX съезд творческо ёһоор хүгжөөжэ, абаһан шиидхэбэри соогоо иигэжэ бэшэһэн байна: «Социализмда дамжан орохо формонуудые бэелүүлхэ ябадал хододоо гражданска дайнтай холбоотой бэшэ юм... Социализмда дамжан орохын түлөө ангиин тэмсэлэй али зэргээр хурсадаха байһаниинь, тиигэжэ орохо үедэ хүсэнэй хэрэглэгдэхэ гү, али хэрэглэгдэхэгүй байһаниинь пролетариадһаа тиимэшье ехээр дулдыдаха бэшэ, харин диилэнхи олон ажалшадай дура хүсэлдэ мүлжэгшэдэй зүгһөө эсэргүүсэлгын ямар байһанһаа, мүлжэгшэ ангиин хүсэ хэрэглэлгэһээ бүри ехээр дулдыдаха юм».

Социализм нэгэ ороной хэмжээнһээ дэлбэрэн гаража дэлхэйн системэ болоод байна. Социализмын өөр тээшээ татадаг хүсэниинь хүдэлмэришэдэй, таряашадай, ажалша интеллигенциин дунда угаа ехээр урган бадаржа байна. Мүн политическэ тэмсэлэй угаа ехэ дүршэлтэй, тэмсэл соогуур хатуужаһан, арад ниитын дунда угаа ехэ хүндэтэй болоһон коммунистическэ партинууд дэлхэй дээрэ бии болоод байна. Мүнөөнэй иимэ үедэ амгалан ёһоор, гражданска дайгүйгөөр парламент дотор бата олонхиие эзэлээд, зарим оронуудай капитализмһаа социализмда дамжан орохо бүри зохид эрхэ байдал бүрилдэжэ байнхай.

В. И. Ленинэй Апрельскэ тезисүүд соо мүн революционно пролетариадай дайнда ямараар хандаха тухайнь хэлэгдэһэн байна.

Буржуазно-демократическа революциһаа социалистическэ революцида орохо үедэ партиин бэелүүлхэ экономическа политикые Ленин Апрельскэ тезисүүд соо тодорхойлоо һэн. Помещигүүдэй бүхы газарые буляан абаад, бүхы арад зоной мэдэлэй болгохо, орон соохи бүхы банкнуудые нэгэдхэжэ, нэгэ ниитэ национальна банк бии болгохо. Хүдэлмэришэн депутадуудай Советүүдэй зүгһөө тэдэнэй хүдэлмэридэ хиналта тогтоохо. Ниитын үйлэдбэриие ба хэгдэһэн продукциин хубаалгые Советүүдэй зүгһөө хинажа байха. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ арга боломжонууд байгуулагданхай, техническэ талаар бэелүүлэгдэмээр, энээниие пролетариат болон таряашад дэмжэхэ байха гэжэ Ленин тайлбарилаа һэн. Революционно ёһоор аграрна хубилалтануудые бэелүүлхын тулада үгытэй таряашадай ангиин эмхинүүдые — батрак болон таряашад депутадуудай Советүүдые байгуулха хэрэгтэй гэжэ Ленин дурадхаһан юм.

Саг зуурын правительствын ямар ангиин аша туһа хамгаалдаг байһаниие элишэлхэ зуураа, энэ правительство буржуйнарай, буржуй болошоһон помещигүүдэй эзэрхэн зонхилхо орган мүн гэжэ Ленин зааһан юм. Иимэ правительство хүдэлмэришэд, таряашадта эб найрамдалшье, талха таряа, эрхэ сүлөөшье үгэхэгүй. Тиимэһээ Саг зуурын буржуазна правительствода зааханааршье найдахагүй, тэрэниие огто дэмжэхэгүй, тэрэнэй худал хуурмаг найдуулгануудые элишэлхэ гэжэ пролетариадые Ленин уряалһан байна.

В. И. Ленин Апрельскэ тезисүүд соогоо мүн партийна байгуулалтын хойшолуулагдашагүй шухала асуудалнуудта тогтоһон байгаа. Партиин съезд татаха, партиин программа хубилгаха, партиин нэрэ ондоо болгохо, шэнэ, революционно Интернационал байгуулха зорилго В. И. Ленин табяа һэн.

Партиин II съездээр абтаһан программа ниилээд хуушаршаһан байгаа. Партиин программые хубилгахадаа империализм ба империалистическэ дайн, шэнэ Совет гүрэн тухай асуудалнуудта тогтохо шухала гэжэ Ленин зааһан юм.

Партиие «социал-демократи» гэжэ нэрлэхэдэ научна талаараа буруу гэжэ Ленин хэлээ бэлэй. Тиигээдшье «социал-демократическа вождьнор» социализмын хэрэгтэ урбажа, нэрээ хухараа. Маркс Энгельс хоёрой нэрлэдэгэй ёһоор бидэнэр партяа коммунистическэ парти гэжэ нэрлэхэ зэргэтэйбди. Иигэжэ нэрлэхэдэ научна талаараа тон зүб байхаһаа гадна, пролетариадай ушар ёһо мэдэлгые дээшэлүүлхэдэ энэ туһалха байна. Пролетариадай аласай зорилгын коммунизм байһан дээрэһээ партяа коммунистическэ парти гэжэ нэрлэхэдэ тон зүб байна гэжэ Ленин хэлэһэн юм.

Социалистическэ революциин илалта туйлаха түсэб зохёоһон Ленинэй Апрельскэ тезисүүдые большевигүүдэй парти бүримүһэн һайшаагаа бэлэй. Партиин VII (Апрельскэ) конференци буржуазно-демократическа революциие социалистическэ болгон хүгжөөхэ тухай, бүхы засагые Советүүдтэ үгэхэ тухай Ленинэй зохёоһон стратеги болон тактикые һайшаан абаа һэн. Каменев, Рыков болон нэгэ хэдэн үсөөхэн оппортунистнуудай хараа бодолые элишэлэн буруушаагаад, партимнай пролетарска революцида бэлэдхэхэ тушаа туйлай ехэ хүдэлмэри Апрельскэ конференциин һүүлээр ябуулжа эхилээ бэлэй.

Ленинэй Апрельскэ тезисүүдэй гараһанһаа хойшо тэбхэр 40 жэл үнгэрбэ. Тус тезисүүд соо Ленинэй хэлэһэн заабаринуудай үнэн зүбые үнгэрһэн энэ үе соо болоһон событинууд бүримүһэн баталаа. Тиихэдэ хэлэгдэһэн Ленинэй һургаал заабаринууд арад зоной зол жаргалай, демократиин, социализмын түлөө пролетариадай тэмсэхэдэнь туйлай ехэ үүргэ дүүргэһэн ба саашадаа дүүргэхэшье байха.

Н. Кузнецкий, Областной партийна һургуулиин багша.

А. ЗЫРЯНОВ

В. И. Ленин Шушенска тосхондо

(Дурдалга)

Политическэ хэрэгээр Шушенскодо сүлэгдэһэн нэгэ хүниие 1897 оной хабар волостной бэшээшын дурадхалаар квартирант болгон гэртээ байлгаа һэм. Һүүлдэнь мэдэхэдэ тэрэ хүмни Владимир Ильич Ленин байшоо.

Түрүүшээр Владимир Ильич маанадтай сугтаа нэгэ таһалга соо байгаа бэлэй. Удаань тусгаар таһалгада байдаг болоо һэн. Манай гэрэй захын багахан таһалга соо Владимир Ильич арбан дүрбэ һара байһан юм. Таһалга соонь орон, стол, дүрбэн стул табяатай байгша бэлэй. Һүүлшэгтээ номоо табихынь тулада таг хэжэ үгөө һэм.

Владимир Ильич ондоо таһалгатайшье һаа, ходол маанадтай сугтаа байдаг, таряашан янзаар бидэнтэй хамта нэгэ тогоонһоо эдеэлдэг һэн. Владимир Ильич ехэл простой, зулгы наланхай, ходо хүхюутэй, баяртай ябадаг, согтой солбон хүн бэлэй.

Хирэ хирэ болоод лэ хоюулаа агнуурида гарагша һэмди. Нэгэтэ табан үдэр агнаһанаа һананаб. Тиихэ үедөө отог соо байралаад, намаг шэдхэ газараар нилээд зайгаа зураа бэлэйбди. Владимир Ильич агнуурида ехэл дуратай һэн. Хуушарһан буугаа үргэлөөд, бүхэли үдэртөө намаг ойможо ябадаг байгаа. Галуу, нугаһа олоор аладагшьегүй һаа, сэдьхэлээ ханажа ерэдэг һэн.

Үбэл болоходо, Владимир Ильич өөрөө елүүр түхеэрөөд, тэрээн дээрэ конькигаар наададаг байгаа.

Таряашадай байдалые ехээр һонирходог, ямар нэгэн асуудалаар хандаһан хүндэ бүхы аргаараа туһалдаг байһан юм.

Владимир Ильич удаан һуужа ажалладаг, ходо уншажал, бэшэжэл байдаг һэн. Намда хэлэхэдээ, оршуулга хэнэб гэгшэ бэлэй.

Владимир Ильичые Минусинскдэ байһан нүхэдтэнь гурба-дүрбэ дахин абаашаа һэм. Нэгэтэ Ильич намда.:

— Мүнөөдэр Минусинск ошоод ерэбэл һайн байгаа,— гээ һэн.

— Табилгатай гүт?—гээд бии асуугааб.

— Үгы. Хэрэггүй, табилгашье абангүй ошоё.

Минусинск ошоод, һүниндөө һөөргөө бусаа һэмди. Морёо таталуулхадаа нүхэрөө солоо-моор хушажа, нюудаг байгааб. Шушенскаяа бусаад байхадамнай дүрбэн жандарм хүрэжэ ерээ һэн. Тэдэниие гэртээ оруулангүй, газаа гарахадамни, иигэжэ асуугаа:

— Сүлэлгэдэ байгша хүн гэртээ гү?

— Гэртээ,—гэбэб.

— Орожо болохо гү? —гэхэдэнь,

—Квартирантһаа һураһууб. Зүбшөөгөө хадань орохот, — гээд харюусабаб.

Жандармнуудые надзирательгүйгөөр, өөрынь зүбшөөлгүйгөөр Лениндэ оруулжа болохогүй гэһэн заабаритай байгааб. Гэрэйнгээ үүдэ нээн сасуумни, урдаһаам Владимир Ильич нэгэ тэмдэг һарбайгаад, «Бари, энээниие тэдээндэ үг» гээ һэн. Жандармнууд тэрэ тэмдэгые ээлжэлжэ байжа уншаад, һанаагаа амаранги арилаа бэлэй.

Гэртэ ороходомни, Владимир Ильич:

— Айлшад хаанаб,—гэжэ асуугаа.

— Маанадые хэншье хүндэлөөгүй бэшэ һэн гү, бидэ юунһээ боложо тэдэниие хүндэлхэ зон бибди?—гэжэ харюусахадам, Ильич эльгэ хатан энеэгээ бэлэй.

Надежда Константиновнагай эхэтэеэ хамта Шушенска ерэһэнэй һүүлээр, тэдэ ондоо айлда, Петровойдо байдаг болоо һэн.

Залуушуулай суглаан

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо залуушуулай суглаан боложо, «Залуу үетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Суглаан дээрэ колхозой комсомолой организациин секретарь Ринчин Бадмаев элидхэл хээ. Элидхэлэй һүүлээр олон залуушуул үгэ хэлэжэ, залуу наһанайнгаа зориг хүсые зон нүхэдэйнгөө зол жаргалда зорюулхаа мэдүүлбэ.

Үгэ хэлэһэн нүхэд залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа, мүн Эхэ орондоо ашатай туһатай хүнүүд болохын тулада залуу хүн, яажа оролдохо зэргэтэйб гэхэ мэтэ асуудалнуудта тогтоо.

В. Батодоржиев.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Малай гууртай яажа тэмсэхэб

Гуур гээшэ эбэртэ бодо малые ямараар зобоодог, доройтуулдаг байһыень зарим хүнүүд мэдэдэггүй гэхэ гү, али балай тоодоггүй заншалтай. Гэхэ зуура, малай гуур хадаа мал ажалда айхабтар ехэ хохидол ушаруулдаг байна.

Энэ юун дээрэһээ харагданаб?

Наукын тодоруулһанай ёһоор, гуурай бии боложо, томожожо байха үедэ үнеэн һүеэ 10—12 процент тээр таташадаг, тиигэжэ бэлшээриин түрүүшын хоёр һара соо—апрель, май һаранууд соо хамта 30 килограмм һү багаар гарадаг байна. Хэрбээ малынь гууртай байгаа һаа, мянган үнеэтэй колхоз жэлдэ 50—60 тонно һү гэхэ гү, али 1,5—2 тонно тоһо дутуугаар абаха жэшээтэй. Арһандаа гууртай болоһон буруу, хашарагууд, гуургүй малда орбол хабарай һара соо шэгнүүрээ 5—6 килограмм багаар нэмэдэг юм. Теэд шуһа мяхаа һоруулжа, амидыгаар арһаа хүндылүүлжэ байһан мал яагаад өөдэлхэ гээшэб?

Тиихэдэ гуур хадаа малай арһа муудуулжа, хэдэн олон газар сооложо, манай арһанай промышленностьда айхабтар ехэ хохидол ушаруулна. Үхэрэй эгээ зузаан—нюрган талын арһан гуурта эдюулэн сооро жо гологдодог. Тиигэжэ гутал хубсаһа оёхо, элдэб хэрэгсэлнүүдтэ орохо арһанай гурбанай нэгэ хубинь оройдоо хаягдадаг байна бшуу.

Зунай сагта һоно боргооһоной хүдэлжэ захалхалаар бэлшээридэ ябаһан үхэрнүүдые хэдэгэнээ хадхажа, шуһыень һорожо, амар заяандань бэлшээлгэдэггүй. Ой модотой газарта хэдэгэнээн бүришье олон байдаг. Зундаа үхэрнүүд хэдэгэнээрхэжэ, эдеэлэнгүй харайлдаад гү, али удаан саг соо һүүдэрлээд, таргалхаяа болишодог, һүеэ татадаг байна.

Эбэртэ бодо малай гууртай тэмсэхэ хэрэгтэмнай гүрэн горьтой анхаралаа табина. Энэ хэрэгтэ хэдэн миллион түхэриг гаргашалагдадаг байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ гуурта эдюулээгүй һайн шанартай арһа тушааһанай түлөө ганса манай республика дотор ветеринарна врачуудта, ветеринарна фельдшернүүдтэ, мүн санитарнуудта хамта 46 мянга гаран түхэриг шан үгтөө.

Гууртай мал түлөөһэгүйгөөр эмшэлүүлэгдэнэ.

Һүүлэй хэдэн жэл соо манай республика дотор малай гууртай тэмсэхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэнэ. Кабанскын, Кяхтын, Заиграйн болон бусад зарим аймагуудта эбэртэ бодо мал саг болзортоо шалгагдажа, гууртайнуудынь эмшэлэгдэһэн байна. Тиибэшье республика доторнай бүхыдөө, илангаяа Ахын, Курумканай, Яруунын аймагуудта малай гууртай тэмсэхэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Олохон аймагуудай главна ветврачууд, МТС-үүдэй директорнууд, МТС-үүдэй ахалагша ветврачу[д] малай гууртай тэмсэхэ хэрэгтэ а[н]харалаа хүсэд табяадүй байна. Энээн дээрэһээ боложо хэрэгт[эй] эм, соляр тоһон саг болзортоо а[бта]рагданагүй; гууртаһан мал уда[аша]саг эмшэлүүлэгдэнгүй ябана. [Хэ]дэгэнээнэй хадхаһанай һүүлдэ үр[эжэ] малай арһан доро ябаад н[эгэ] можон гуур боложо, һүүдэ арһ[ан]ень сооложо захалдаг байна бшу[у]. Нэгэ дахин эмээр угаагдаһан м[ал] хоёрдохёо дабтагдажа угаагд[аа]гүй. Зарим нютагуудта холын гү[ур]тэнүүдэй, мүн айлнуудай мал ш[ал]гагдангүй, эмээр угаагдангүй ү[л]шэнэ.

Энэ шухала хэрэгтэ хайша хэ[р]гээр хандаха ябадалтай эрид шу[уд] тэмсэхээр саг болоо. Малай гу[ур]тай тэмсэхэ хүдэлмэридэ МТ[С]үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрил[э]шэд, мэргэжэлтэд саг үргэлжэ [ан]харалаа табижа байха ёһотой.

Энээнэй тулада мүнөө айм[аг]МТС, колхоз бүхэндэ мал шалга[жа] эмшэлхэ хүдэлмэриин түсэб зох[ёо]хо сагыень хараалха ёһотойб[ди]. Тиихэдэ «ДДТ» гэжэ хоро, сол[яр] тоһо колхоз, гууртэ (илангаяа [х]лын) бүхэндэ хэрэгтэй соонь зөө[жэ] абаха хэрэгтэй. Мүн малаа гу[ур]тайгаар ябуулхада ямар хохид[ол] болодог тухайнь зондо хэлэжэ о[й]гуулха хэрэгтэй.

Малай гууртай тэмсэхэ хүдэлм[э]риие манай малшад гол түлэб [һ]дэг гээшэ. Тиимэһээ, һаалишад[ые] үхэршэдые хайшан гэжэ малаа [эм]шэлхэ заабаритай танилсуулха, т[у]хай хубсаһаар, хирмуураар ханга[ха] хэрэгтэй.

Хараалһан хүдэлмэреэ саг соо[нь] шанар һайнтайгаар дүүргэхын т[у]лада хүдөөгэй ветеринарна хүдэ[л]мэрилэгшэд хамаг анхаралаа таба[ха] ёһотой.

Мүнөө нигээд 15—20 хоногто[о] бүхы эбэртэ бодо малаа, тэрэ то[о]айлай үхэрнүүдые шалгажа ба[ха] хэрэгтэй. Хэрбээ нэгэ гүүртын [һ] али фермын малай 75 процент[нь] гууртай байгаа һаань, бултадаа н[э]гэ дахин хороор угаагдадаг. А[й]нуудһаа ороһон малай шалгагда[а]гүй, хороор угаагдаагүй байгаа һаань, тэдэниие гүүртын мала[а] хамтаруулжа болохогүй.

Гууртай малые эмшэлхынгээ ү[е]да тээ эмүүд болон элдэб хорону[у]дые бүхы заабариин ёһоор, зүбө[өр] тааруулан бэлэдхэхэ хэрэгтэ мэрг[э]жэлтэд онсо анхарадаа хандуул[ха] ёһотой.

Хэрбээ малай гууртай һайна[ар] тэмсээд байгаа һаа, гүрэндөө һа[йн] шанартай арһа тушаахаһаа гадн[а] һү, мяха, тоһо һураггүй ехээр а[б]ха байнабди.

В. Астраханцев, БМАССР-[эй] Хүдөө ажахын министерствы[н] ахалагша ветврач,

П. Суворов, Улан-Удын Хүд[өө] ажахын техникумэй багш[а].

Гахайшан басаган

1956 оной урин дулаахан хабарай саг бэлэй... Тиихэ үедэ Хориин дунда һургуулида арбадахи классай һурагшад һүүлшынгээ шалгалта барижа дүүргээд байба. Тэрээнэй һүүлдэ багшанарынь арбадахиие дүүргэжэ ажабайдалай арюун замда гараһан һурагшадаа бултынь суглуулаад хөөрэлдэжэ оробо. Хэн хайшаа, ямар институтда ошохоб, хэн болохоб, хаана ажаллахаб гэхэ мэтэ олон һонирхолтой асуудалнууд хэлсэгдэбэ. Тэдэнэй олонхинь хүдөө ажахын, медицинскэ, багшанарай болон бусад институдуудта ошохо һаналаа мэдүүлбэ. Таня Бурдуковская иигэжэ хэлээ һэн:

— Мүнөө үедэ хүдөө ажахые дам саашадань хүгжөөжэ, мал ажалай ашаг шэмые улам арьбадхаха хэрэгтэ парти, правительствын анхаралаа хандуулжа байхадань энээндэ өөрынгөө хубитые оруулалсахын тула түрэл колхоздоо ошожо хүдэлхөөр шиидээб.

Таня басаган болбосоролой аттестат абажа, Кировэй нэрэмжэтэ түрэл колхоздоо ажаллахаар ерээ һэн.

Таня Бурдуковская зунай ааяма халуун үдэрнүүдтэ огородой үбһэ түүлсэжэ, газар уһалалсажа, һүүлээрнь үбһэ хуряалгын элдэб ажалда ябалсаа. Таряа хуряалгын үедэ тоо бүридхэгшээр, шэгнүүршэнээр, зелёнко хуряалга дээрэ эршэмтэй һайнаар хүдэлмэрилөө һэн.

Намарай нэгэ үглөөгүүр Таниие колхозой контородо дуудуулаа һэн. Колхозой түрүүлэгшэ иигэжэ хэлэбэ:

—Таня гахайшан болохо дурат[ай] гүш?

— Хүдэлхэл даа, хүдэлхэ,—гэж[э] Таня зүбшөөлөө үгөө һэн.

Колхозой ниитын мал ажал дээр[э] хүдэлмэрилхээ ошоһон комсомо[л]шууд болон залуушуулай тоодо ор[о]жо, Таня басаган гахайшан бэлэ[й]. Үглөөдэрынь ахалагша гахайша[н] Дарья Трофимовна Собенникова[]гай хүтэлбэри доро ажаллажа эхи[]лээ һэн.

Эртэ үглөөнһөө захалжа, удэшы[н] боро хараан болотор ехэл оролдо[]сотойгоор ажаллажа, Таня басага[н] олондо хүндэтэй болоо һэн. Г[а]хайшан мэргэжэлээ дээшэлүүлхы[н] түлөө үнинэй гахайшан Дарь[я] Трофимовнагай түрүү дүй дүр[]шэлые халан абахаяа оролдо[жо], зоотехническэ эрдэм наукын зааб[а]ринуудые шудалдаг болобо. Тии[гэ]жэ шадамар бэрхэ гахайшан боло[]һон байна.

Мүнөө Тани басаган хамта 27 г[а]хай (тэдэнэйнь 15-ниинь эхэ гахай) харууһална. Харууһа, эдеэлүүлгы[н] һайн байһан дээрэһээ гахайнуудынь бултадаа тарган тобирнууд. Апрель[]май һаранууд соо залуу гахайша[н] поршоонхонуудые абахань.

Танниин замаар үнэн сэхэ һана[]тай арбадахиие дүүргэһэн залу[у]шуул манай аймагай колхозууда[й] үйлэдбэри дээрэ хүдэлнэ.

Агуусхэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эхэ гахай бү[]риһөө 14 поршоонхо абажа, бүхы[нь] бүтэнөөр түлжүүлхээр нүхэр Бур[]дуковская социалистическэ уялг[а] абанхай. Энэ уялгаа дүүргэхэ бай[]һаниинь дамжаггүй.

В. Цыденов.

Үнинэй барилгашан

Мадай Михайлов Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоздо 22-дохи жэлээ модошо дарханаар ажаллажа байна. Энэ эдэбхитэй нүхэр ямаршье барилга дээрэ ажаллахадаа хододоо даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. Теэд барилгаяа саг болзор соонь һайн шанартайгаар дүүргэдэг. Эрхим ажалайнгаа түлөө нүхэр Михайлов 1954 онһоо хойшо хүдөө ажахын аймагай выставкада саг үргэлжэ хабаадалсана.

Мүнөө нүхэр Михайлов колхозойнгоо пилорамада хүдэлмэрилхэ зуураа даалгабаряа 150—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Д. Николаев.

Мухаршэбэрэй аймагай колхознигуудай, машинно-тракторна станцинуудай, „Эрдэм“ совхозой хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй абаһан

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГА

оветскэ арад Агууехэ Октябрь- социалистическэ революциин 40 лэй ойдо туйлай ехэ эдэбхи үүс-лэйгээр бэлэдхэжэ байна. Агуу- Октябриин 40 жэлэй ойе жалтатайгаар угтахын зорилгоор доторнай хаа хаанагүй мүры- дэлгэрнэ.

үдөө ажахын бүхы хүдэлмэри- шэдтэ партиин Центральна Ко-тэй, СССР-эй Министрнүүдэй едэй хандаһан хандалгада ха- болгон, бидэнэр, Мухаршэбэ- аймагай колхознигууд, МТС- , «Эрдэм» совхозой хүдэлмэ- ришэд бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди. ээ ажахын бүхы һалбаринуу- 1957 ондо эрид хүгжөөхын, мя- һү, мал ажалай бусадшье про- ктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ ахын, ороохо тарянай баян ха хуряахын, колхозуудай, тэ-элэн совхозой ниитын малые д хүрэхэ тэжээлээр хангахын илгоор шармайн оролдохобди. уехэ Октябрьска социалистиче- революциин 40 жэлэй ойн хүн- дэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай иалистическэ мүрысөөндэ орол-, социалистическэ иимэ уялга хабди:

1957 ондо колхозууд болон хоздо мяха абалгые 31,7 процен-, гахайн мяха абалгые 3 дахин болгохобди.

жэлэй турша соо 26040 центнер- бага бэшэ мяха, тэрэ тоодо га- н мяха 8561 центнерһээ бага бэ- абахабди.

956 онойхитой сасуулбал гүрэн- 0 процентээр ехэ мяха тушааха, лдахабди. Тэрэ тоодо гахайн 3 дахин ехээр тушаахабди. ы дээрэнь 23945 центнерһээ бага э мяха тушаажа, худалдахабди, тоодо гахайн мяха 6200 цент- ээ бага бэшые тушаахабди. нэдээ 2670 центнерһээ бага бэ-мяхан түсэбһөө гадуур тушаагда-

ениинэй нэрэмжэтэ колхозой гэ- д үнгэрэгшэ жэлэйхитэй са- бал мяха 3,3 дахин ехээр абаха, тоодо гахайн мяха 193 процент р тушааха, 1735 центнерһээ ба- бэшэ мяхан гүрэндэ худалдаха а абана.

яха ехээр абадаг болохын тула- гахай шахаха гээшэ угаа шуха- байна гэжэ тоолоод, 1957 ондо 0-мянгаһаа үсөөн бэшэ гахай ажа, гүрэндэ тушаахабди. Тии- э хахалагдадаг газарай 100 р бүридэ 8,3 центнерһээ бага э гахайн мяха абажа, гүрэндэ аахабди. Колхоз, совхоз бүхэн эй һүүлдэ эхэ гахай бүридэ хоёр- үсөөн бэшэ нэгэ түрүүлээд адаг гахай бариха юм.

ал ажал дээрэ хүдэлмэрилэг- ые урмашуулхын зорилгоор ма- шэгнүүрые нэмээһэнэйнь тэдэнэртэ һара / бүри ытэ түлбэри үгэдэг болообди. ээн таргалуулхаар илгагдаһан малаа шэгнээбди. Эдэ малаа бүри шэгнэхэбди.

ү һаалгаяа 150 процентээр, гү- р тушаалгаяа 1,6 дахин ехэдхэ- и. Колхозууд болон совхозууд- 957 ондо 6720 тоннohoo бага һү һаахабди, 5300 тоннohoo бэшэ һү гүрэндэ тушаажа, ху- ахабди, тэрэ тоодо 2 мянган һү түсэбһөө гадуур тушаа- .

Хонин ажалай олзо ехэтэй ые хараадаа абажа, хонидойн- тоо толгойе олошоруулхын, онойнь шанар һайжаруулхын зорилгоор бүхы хэмжээ абахабди. Энэ жэлдэ 20 процентээр ехэ нооhe хайшалха, тиихэдээ 1956 ондо 1532 центнер ноохо тушааһанайнгаа орондо 1840 центнер ноохо гүрэндэ тушаахабди. Хонин бүриһөө 2,8 килограмм ноохо хайшалхабди.

4. Шубуунай мяха, үндэгэ ехээр абадаг болохын тула фермэнүүдтэхи шубуудай тооe энэ жэлдэ 30 мянга хүрэтэр олошоруулхабди. Тэрэ тоодо уһанай шубуудай тооe 10 мянга хүрэтэр олошоруулхабди. Тиигэжэ энэ жэлдэ 2,6 миллионhoo үсөөн бэшэ үндэгэ абажа, гүрэндэ тушаахабди. Тэрэ тоодо колхозуудта 1,3 миллион үндэгэ абахабди; энэ жэлдэ колхозуудай тахяа бүриһөө 60-һаа үсөөн бэшэ үндэгэ абахабди.

5. Мал ажалһаа ехэ продукт абаха зорилгые бэелүүлэн 1957 ондо үхэр малайнгаа тооe нилээд олошоруулхабди. 1956 онтой сасуулбал эбэртэ бодо малай тооe 4,1 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдые 9,4 процентээр, хонидой тооe 16,2 процентээр, гахайнуудые 80 процентээр олошоруулхабди.

Энэ зорилгые бэелүүлхын тула 1957 ондо 100 үнеэн бүриһөө 80 тугал, 100 хонин бүриһөө 90 хурьга, эхэ гахай бүриһөө 16 поршоонхо абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэбди.

6. Хэрбээ адуу малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаад, хүдөө ажахын культурануудай, үбһэ ногооной ургасые ехээр дээшэлүүлээд байгаа һаа, мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди. Тиимэһээ энэ жэлдэ агротехникын заабарииe наринаар сахижа, нютагай, тэрэшэлэн минеральна утэгжүүлгэнүүдые тарялан, сабшалангаа гаргахабди, уһалагдадаг газарай талмайе 500 гектарһаа бага бэшээр үргэдхэхэбди.

Хабарайнгаа тарилгые агротехническэ богони болзорто, шанар һайнтайгаар хэжэ, 1957 ондо гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнерһээ бага бэшэ ороохо таряа, 100 центнерһээ бага бэшэ хартаабха, 130 центнерһээ бага бэшэ огородой эдеэ, 100 центнерһээ бага бэшэ сахарай свёкло хуряажа абаад, сахарай заводто 3 мянган тоннohoo бага бэшэ сахарай свёкло тушаахабди.

Колхозуудта, тэрэшэлэн совхоздо 560 мянган центнер ороохо таряа хуряажа абахабди. Энэ жэлдэ 6 мянган гектарһаа бага бэшэ газар сэбэрлэжэ, тарялан, сабшалан болгохобди.

7. Кукуруза манай эндэхи эрхэ байдалда тэжээлэй гол культура мүн болохо туладань мяха, һү, тэрэшэлэн мал ажалай бусадшье продуктнуудые ехээр абадаг болохын түлөө кукурузын тарилгые үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ гээшэ угаа шухала байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада байгша ондо 3900 гектарһаа бага бэшэ газарта кукуруза тарижа, тэрээнээ силос болгон дарахабди. Кукурузаяа эрхим һайн газар дээрэ тарихаһаа гадна, тэрээнээ гол түлэб квадратно-гнездовой аргаар тарихабди. Зундаа кукурузаяа 2-3 дахин ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ, шэмэтэ тэжээл үгэхэбди. Таригдаһан кукурузын гектар бүриһөө 150 центнерһээ бага бэшэ ногоон набша хуряажа абахабди. 1957 ондо үнеэн бүридэ 10 тоннohoo бага бэшэ, бүхы дээрэнь 50 мянган тонно силос дарахабди. Силос дараха бүхы түхеэрэлгэнүүдые байгша оной июлиин 1 болотор түгэс бэлэн болгохобди.

8. Малдаа бүдүүн тэжээл ехээр бэлэдхэжэ, үбэлжэлгэ эхилхын урда тээ эбэртэ бодо мал бүхэнииe 20 центнерһээ бага бэшэ тэжээлээр хангахын зорилгоор 10 мянган гектарта зелёнко тарихабди. Тиигэжэ гектар бүриһөө 30 центнерһээ бага бэшэ зелёнко хуряажа абахабди. Агротехникын заабарииe наринаар сахижа, сабшалангай газарые, бэлшээрээ 2-3 дахин уһалхабди. Тиигэжэ сабшалангай гектар бүриһөө 10 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряажа абахабди.

9. Хабар зунай үедэ үнеэдые ногоон тэжээлээр хангахын тулада һүнэй-товарна, гахайн фермэ шадар хара таряа, овёс, тарихабди. Викэ овёс, овёс горох холижо тарихаһаа гадна, люцернэ горох, хартаабха, тэжээлэй корнеплодуудые тарихабди. Тиихэдээ эхэ гахай бүридэ 0,7 гектар, үнеэн бүридэ 0,5 гектар дээрэ дурсагдаһан культурануудые тарихабди.

10. Ниитынгээ малые түргөөр хүгжөөхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тулада тэдээниие эрхим һайн байраар хангаха гээшэ мүн лэ шухала байна. Энэ жэлдэ үнеэдэй 12, тугалай 10 байра барихабди. Тэрэшэлэн гахайн 5, хонидой 25 байра барихабди.

11. «Эрдэм» совхозой, тэрэшэлэн машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд машинно-тракторнуудайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, 1957 ондо 15-най хүсэтэй 1 трактораар 500 гектарһаа бага бэшэ газар хахалха, 15 футова комбайнаар 300 гектарһаа бага бэшэ таряа хуряаха, заһабарилгын үные 4 процентээр химдаруулха, горючи 0,5 процент ехээр алмаха уялга абана.

Энэ жэлдэ һүнэй-товарна 8 фермэ, гахайн 8 фермэ, тарянай 5 ток дээрэхи бүхы хүдэлмэриие оньһожоруулхабди.

12. Колхозуудта, МТС-үүдтэ, совхоздо культурна гэр байрануудые олоор барихабди.

Хүдэлмэришэд, колхознигуудай зөөреэр, тэрэшэлэн колхозуудай, гүрэнэй зөөреэр 1957 ондо колхозуудта, МТС-үүдтэ, совхоздо колхознигуудай, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай байха 200 гэр, полевой 12 стан, 12 улаан булан, 3 клуб, ниитын арбан бани, хүүгэдэй 5 ясли барихабди. Механизаторнууд МТС-үүдэйнгээ полевой стануудые өөһэдынгөө хүсөөр болбосон түхэлтэй болгожо, буусануудаа тойруулан модо тариха уялга абаа. Энэ уялгаяа дүүргэхын зорилгоор эдэнэр 1957 ондо 5 мянгаһаа үсөөн бэшэ модо тарижа, хоройлхо юм.

Гүрэндэ ороохо таряа, мяха, һү, ноохо үндэгэ ехээр тушаадаг болохын, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха тушаа зургаадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтахын зорилгоор колхознигуудай, МТС-үүдэй, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди.

Социалистическэ уялганууд колхознигуудай, МТС-үүдэй, «Эрдэм» совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, 1957 оной апрелиин 1-дэ болоһон аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ һайшаан баталагдаа.

ТАРИЛГАЯА ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАЯ

Хабарай тарилгада бэлэмди

Хабарай полевой хүдэлмэриин халуун хаһа саг газаа орожо ерэбэ. Үндэр һайн ургасын үндэһэ һуури табихын тула хабарай полевой хүдэлмэридэ манай колхоз эртээнһээ эхилжэ бэлэдхэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ ороохо тарянай, мүн кукурузын муу бэшэ ургаса абаа һэмди. Тарилгынгаа бүхы талмайн гектар бүриһөө, дунда жэшээгээр бодоходо, 9 центнер, зарим һайн участогуудһаа 15—16 центнер хара тарянай, 17—18 центнер шэниисын ургаса абаһан байнабди. Тиихэдэ үнеэн бүхэндэ 5 тонно кукурузын силос даража абаа һэмди.

Мүнөө манай колхозой гэшүүд Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойе һайндэрлэхэ тухай партиин Центральна Комитедэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, энээндэ харюу болгон механизаторнуудтаяа хамта хабарай тарилгые бэлэдхэл түгэс угтажа, шанар һайнтайгаар үнгэргөөд, үндэр ургаса абахаар шиидэнхэй.

Үбэлдөө тарялангай, илангаяа кукуруза тариха газарта саһа ехээр тогтоогоод мүнөө һайрамай уһа тогтоожо байнабди. Тиихэдээ эхэнхидээ кукуруза, шэниисэ тариха газарта 1500 тоннohoo үлүү наг шэбхэ гаргажа, тарян ажалай бригадынхид тараажа, зарим газартань бүтүүгээр шатаажа захаланхай. Мүн шубуунай аргал, үнэһэ ехээр суглуулжа, поли дээрэ гаргаабди. Колхознай минеральна утэгжүүлгэ—суперфосфат зөөжэ абанхай.

Мүн тарилгын хүдэлмэридэ эрхэбэшэ хабаатай болохо юрын зэр зэмсэг — тэргэ, мориной тоног зэмсэг, ороохо зөөхэ амһарта, хоорбо гэхэ мэтын зүйлнүүд барандаа бэлэн болгогдоо. Эдэ хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэлгэдэ колхозой модошо дархашуул Иван Салтаков, Вахрам Казазаев, түмэршэ дархашуул Изволий Бурдуковский, Филимон Мартынов гэгшэд ехэ оролдолго гарган ажаллаа.

Колхознигууд болон механизаторнуудаймнай байха полевой стан, хамтын эдеэ хоол бэлэдхэхэ тусгаар столовын гэр хүсэд һайнаар түхеэрэгдэжэ бэлэн болоо. Эндэ зоной ерэхэтэй адли улаан булан нээгдэжэ, тэндэнь радиоприёмник тодхогдохо, шатар, даам асарагдаха, тиихэдэ сүлөөтэй сагтаа шэнэ һонин газетэ журналнуудые уншаха аргатай байха юм.

Полевой станай дэргэдэ түлеэн, моридой үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр шэрэгдэнхэй.

Мүнөө жэлдэ манай колхоз 1315 гектар ороохото культурануудые тэрэ тоодо 630 гектарта шэниисэ тариха байна. Тиихэдэ тэжээлэй культура тарилгын талмай урда жэлэйхиһээ һураггүй ехэ болохо юм. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлдэ зелёнко оройдоо 55 гектарта тариһан һаа, мүнөө жэлдэ 340 гектарта тарихабди. 150 гектарта кукуруза тарихабди. Эдэ тэжээлэй культурануудые зүбөөр тарижа һайнаар ургуулаад, ниитынгээ малые шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангаха аргатай болохо ёһотойбди.

Колхознай тарилгада хүсэд хүрэхэ өөһэдын үрэһэтэй. Март һара соо хоёрдохёо сэбэрлэжэ дүүргээд, үрэһэнэй лабораторидо шалгуулһамнай бүлтадаа гарасынгаа шанараар 86—91 процент болоо. Энэ үбэлдөө үрэһэ сэбэрлэлгэдэ Марфа Казазаева, Любовь Кожевникова, Ирина Вахрушева, машинист Алексей Литвинов ба бусад ходо ажаллажа гараһан байна. Мүнөө эдэнэр колхозой агроном нүхэр Анурьевай заабаряар үрэһэ хүрэнгээ гранозанаар, мүн «ПД» гэдэг хороор хордожо захалаа. Үрэһэнэй гарасые дээшэлүүлхын тула нара һалхинда байлгахабди.

Газарай элдүүридэ, үрэһөө булаха хэрэгтэ тусгаар онсо анхарал хандуулагдажа, түрүү арга дүршэл газар газарай хүрьһэнэй шэнжые хараада абажа, хэрэглэгдэхэ юм. Ехэхэн газарые эрдэмтэ Мальцевай аргаар элдүүрилхэ, бүхы шэниисээ хэрээһэлүүлэн тарихабди. Тарилгые сагай эрхэ байдалтай таараалдуулжа эхилээд, тон богонихон болзор соо дүүргэхэ ёһотойбди.

Тиихэдэ хартаабха болон овощь тарилгада мүн лэ бэлдээбди. Тусгаар огородой бригада хэдэн зуугаад тонно наг шэбхэ огородой газар дээрэ шэрээ, капуста, помидор, үгэрсэ һуулгаха 20 мянган нэгшээгдэмэл горшоог хээ. Мүнөө эдэ культурануудай рассада һуулгажа захалаабди.

Иигэжэ манай колхозой гэшүүд Агууехэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ иимэ ургаса туйлахаар хүсөө гэбэл: ороохото культурануудай га бүриһөө 10—12 центнер, овощиин—130 центнер, хартаабха, кукурузын—100—120 центнер, зелёнкын—25—30 центнер ургаса абаха. Тиихэдэ зарим талмайһаа: 50 гектар газарай га бүриһөө 200 центнер кукурузын, 200 гектар газарай га бүриһөө 15 центнер шэниисын, 175 гектар газарай га бүриһөө 14 центнер хара таряа хуряахабди.

С. Кожевников,
Хориин аймагай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ.

Эртын борнойлго дүүрэбэ

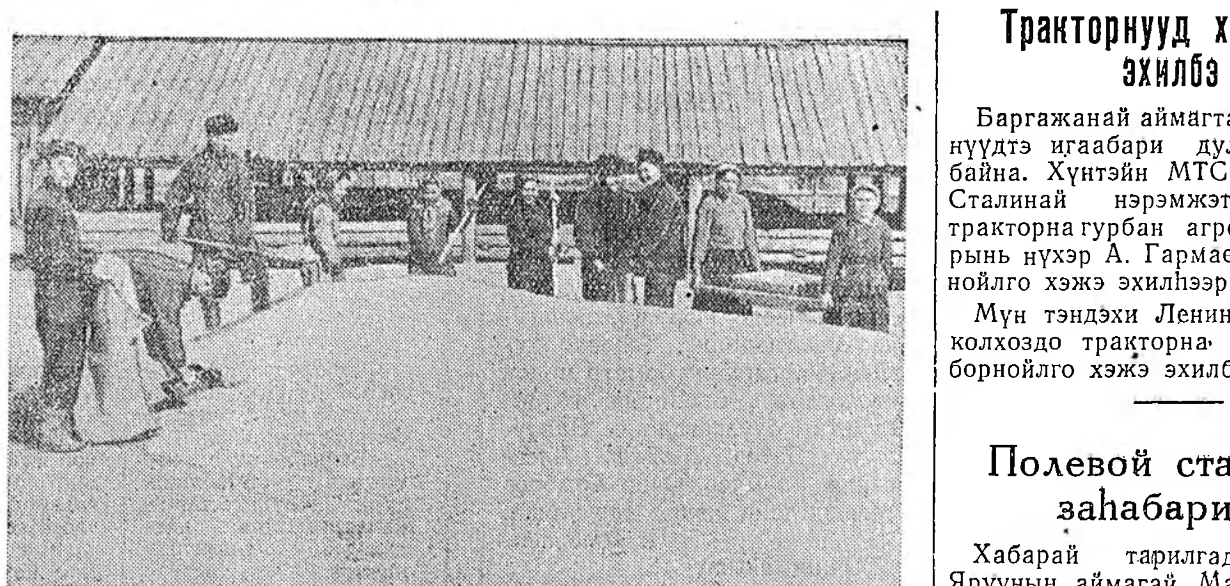
Хориин МТС-эй харьяата колхозуудта газарай шииг нойто бариха хүдэлмэри—эртын борнойлго дүүрүүтэй байна. Хамтадаа мүнөө 3 мянга гаран га газарта эртын борнойлго хэгдээ.

Тус МТС-эй Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байһан Андрей Васильевай тракторна бригада МТС соогоо түрүүлэн эртын борнойлго дүүргээ. Тиигэжэ 400 га тэндэ борнойлогдоо. Энэ бригадын трактористка Августа Черноскуловагай агрегат үдэртөө 60 гектар даабаритай аад, 70—80 га борнойлоо. Тиихэдэ мүн Николай Филиповай агрегат һайнаар ажаллаа.

№ 6, № 3 тракторна бригаданууд эртын борнойлго мүн лэ богонихон болзор соо дүүргээ.

Хориин аймагай колхозууд эртын тарилга хэхэеэ бэлэдхэжэ байна.

Ц. Дандаров, манай корр.

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүд хабарай тарилгын эхилтэр үрэһэ хүрэнгээ һайса шанаржуулха гэжэ шиидээ. Энэ хэрэгтэ колхозой комсомолшууд-залуушуулай бригада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомолшууд-залуушуулай бригада шэниисын үрэһэ һалхитуулжа байна.

А. Сельверовэй фото.

Тракторнууд хүдэлжэ эхилбэ

Баргажанай аймагта һүүлэй үдэрнүүдтэ игаабари дулаан боложо байна. Хүнтэйн МТС-эй харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо тракторна гурбан агрегат (бригадирынь нүхэр А. Гармаев) эртын борнойлго хэжэ эхилһээр хэды хонобо.

Мүн тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо тракторна хоёр агрегат борнойлго хэжэ эхилбэ.

Полевой стануудаа заһабарилна

Хабарай тарилгада бэлэдхэл Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо дүүрүүтэй байна. Хэрэгтэй ороохото культурануудай үрэһэн үни хада сэбэрлэгдэнхэй. Ойрын үдэрнүүдтэ полевой стануудай заһабарилга дүүрэхэнь.

Б. Васильев.

Зунай спортивна сезондо бэлэдхэхэ тухай

уушуулай Бүхэдэлхэйн фести- нэрэтэй солотойгоор угтахын манай республикын физкуль- , спортивна бүлгэмүүд өөһэ- хүдэлмэриие һайжаруулжа, ээн үбэлэй үедэ ехэхэн хүдэл- хэһэн байна. Российска Феде- дотор түрүү һуури эзэлхын ту- шэ городуудта болоһон мүры- э манай физкультурнигууд ха- лсаа.

үбэлэй спортивна сезоной эхил- аймаг болон городуудта са- , конькигаар, гимнастикаар, игээр, мүн бусад спортоор мү- нүүд үнгэргэгдэһэн юм.

ртын үбэлэй сезоной дүнгүүд арууллааб гэхэдэ, манай физ- турнигуудай спортивна мэргэ- секци болон командануудай мэриин шанар һураггүй дээ- . Илангаяа сана болон конь- р һүүлэй үедэ олон хүн яба- болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэг- Жэшээнь, мүнөө жэл республи- огоо түрүү һуури эзэлхын тү- мүрысөөндэ городууд болон үүдаар гурбан зууһаа дээшэ шад хабаадалсаа. Комсомол профсоюзуудай эмхидхэһэн сөөндэ зургаа мянга тухай хүн ндаһан, ГТО-гэй тэмдэгые гур- мянган хүн абаха болоһон бай- Спортсменүүдэй техническэ мэр- ынь бүри ехэ болоо. Мүнөө 0 эрэшүүл, 10 басагад санаар н нэгэдэхи разрядтай боло- байна. Энээнэй ашаар анхандаа мэдээжэ бэшэ байһан хүнүүд мүнөө республика соогоо суурда гараа. Республика соогоо шалгаржа гараһан чемпионой хүндэтэ нэрээр гэдэ Заиграйн аймагай Рита Разаренова, чемпионуудай нэрээргэдэ Тамара Шевчук, Любимова, Лев Давыдов, Аненков, Горбатюк болон бусад хүртэһэн байна.

Һайн дуратанай-спортивна бүлгэмүүдэй Центральна соведүүдэй, Российска Федерациин, элдэб спортоор олон городуудай хоорондохи мүрысөөнүүдтэ Бурят-Монголой спортсменүүд үнгэрһэн үбэлэй сезондо хабаадалсаа.

Республикын суглуулагдамал команда үнгэрһэн сезондо Алас Дурнадахи мүрысөөндэ табадахи һуури эзэлээ. Мүнөө жэл Благовещенскдэ болоһон мүрысөөндэ эрэшүүлэй команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. «Локомотив» бүлгэмэй спортсмен-санашад Эрхүүдэ болоһон мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлээд, «Локомотив» гэжэ спортивна бүлгэмэй Центральна соведэй үнгэргэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаа. Мүн Эрхүү городтс болоһон «Спартак» гэжэ бүлгэмэй мүрысөөндэ манай санашад хоёрдохи һуури эзэлһэн юм.

Улан-Удэһээ Москва хүрэтэр манай спортсменүүдэй санаар ошоһонһоонь хойшо хорин жэлэй үнгэрһэнтэй дашарамдуулан, Хойто-Байгалай аймагай Нижне-Ангарск тосхонһоо Улан-Удэ город хүрэтэр санаар аяншалга хэгдэһэн байна. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр санаар Улан-Удэ — Тахты — Ключи —Тарбагатай—Николаевска завод — Улан-Удэ гэһэн замаар ябаа. Тэдэнэрэй нүгөөдүүлынь Хамар-Дабаан тээшэ ошоһон юм. Мүн һургуули, колхозууд болон предприятинуудай физкультурна организацинууд энэ үдэртэ зорюулан, эстафетэнүүдые үнгэргэһэн байна. Конькигаар болоод санаар республика соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөнүүдтэ зооветинститудай, паровоз-бүтээлгын заводой, мяханай комбинадай, Заиграйн, Кударын, Кабанскын, Байкало-Кударын аймагуудай физкультурна коллективүүд илангаяа амжалтатайгаар хабаадалсаа. Залуушуул санаар мүрысэхэһөө гадна боксоор, хүнгэн атлетикээр, футболоор, мүн бусадшье спортоор мүрысэнэ.

Манай боксёрнууд, хүнгэн атлетүүд һүүлэй үедэ һайн амжалта туйлажа шадаа. Республикымнай эрхим боксёрнууд Б. Жигмитов, В. Бадмаев, В. Николаев гэгшэд Российска Федерациин суглуулагдамал командада оролсон, Минск город ошожо, хоёр республикануудай хоорондохи мүрысөөндэ муу бэшэ амжалта туйлаһан байна. Боксёрнууд Бадмаев Дворкин хоёр РСФСР-эй суглуулагдамал командада оролсон, Советскэ Союз соо түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ Москва городто хабаадалсаа.

Үбэлэй үедэ болоһон элдэб мүрысөөнүүдтэ, урданайхиһаа бүри олон хүн—арба мянга гаран залуушуул, һурагшад хабаадалсаа.

Физкультурна хүдэлмэриин зарим тэды һайжарбашье, республика доторнай, илангаяа хүдөө нютагуудта үшөөл горьтойхон дутагдалнууд байһаар. Үбэлэй спортивна мүрысөөнүүдтэ Яруунын, Хориин, Хэжэнгын аймагуудай командануудай хабаадалсаагүй. Юундэб гэхэдэ, тэдэ аймагуудай гүйсэдкомой болон тэдэнэй физкультурын таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай дунда физкультурно-спортивна хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ һанаагаа багаар табидаг байна.

Зунай спортивна сезон газаа орожо ерэбэ. Гурба һара болоод залуушуулай Бүхэсоюзна, Бүхэдэлхэйн фестивальнууд Москва городто үнгэргэгдэхэнь. Энэ фестивальда бүхы оронуудай, илангаяа манай ороной физкультурна организацинууд туйлалтануудаа харуулха Энэ тон ехэ мүрысөөе түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын зорилгоор спортивна мүрысөөнүүдтэ бүри олон хүнүүдые хабаадуулха ёһотойбди.

Физкультурын комитедүүд, нэн түрүүн республиканска комитет, спортивна бүлгэмүүд ниитын кадрнуудые—инструктор, судья тренер гэхэ мэтые түргэнөөр бэлдэхэ уялгатай. Хүдөө нютагуудта, илангаяа колхозуудта тиимэ кадрнуудые бэлдэхэ тон шухала. Тиимэһээ һайн бэлэдхэлтэй спортсменүүдые, инструктор-тренернүүдые хүдөө нютагуудта саг зуура эльгээжэ, элдэб спортоор семинар үнгэргэхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Зунай сезоной үедэ физкультурник бүхэн оло дахин мүрысөөндэ хабаадаха уялгатай. Тиигээгүй һаа, спортивна мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ шадахагүй байна.

Зунай спортивна сезониие амжалтатайгаар үнгэргэхын тула эртээнһээ бэлэдхэл һайнаар хэхэ ёһотойбди. Зунай спортивна сезониие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, ниитэ-физкультурна хүдэлмэриие саашадань улам һайжаруулхын тула спортивна барилгануудые, стадион, талмай, уһанай станцинуудые бэлдэхэ, спортивна хэрэгсэлнүүдые заһабарилха, худалдажа абаха хэрэгтэй. Сезоной эхилтэр колхоз, МТС, совхозуудта, һургуулинуудта, тэрэшэлэн промышленна предприятинууд дээрэ спортивна шэнэ талмайнуудые бэлдэхэ шухала.

Зарим физкультурна коллективүүд зунайнгаа спортивна сезондо эдэбхитэйгээр бэлдэжэ эхилэнхэй. Паровоз-вагон бүтээдэг заводой «Локомотив» гэжэ спортивна бүлгэмэйхид зунайнгаа сезондо эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Эдэнэр стадион, спортивна талмайнуудаа, элдэб хэрэгсэлнүүдээ заһабарилна, футболоор наадаха командануудые, спортивна шэнэ секцинүүдые эмхидхэнэ.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ, Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозуудай залуушуул зунай спортивна сезондо муу бэшээр бэлдэнэ. Тэдэнэр хүнгэн атлетикээр секцинүүдые байгуулаа, спортивна талмайнуудаа заһажа, сэбэрлэжэ байна.

Дээрэ дурсагдаһан спортивна коллективүүдтэл адли зунайнгаа спортивна сезондо бэлдэдэг коллективүүд үшөөл үсөөнһэг байна. Олон аймагай, городой физкультура ба спортын комитедүүд, тэрэшэлэн республиканска комитет зунай спортивна сезондо саг соонь эмхитэйгээр бэлэдхэхэ асуудалда анхаралаа хүсэд табинагүй.

Профсоюзна организацинууд спортивна бүлгэмүүдтэ али болохо туһа хүргэхэ үүргэтэй. Гэбэшье, профсоюзна зарим организацинууд предприятинууд дээрээ физкультурна хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө һанаагаа ехээр зободоггүй, материальна база байгуулгада ёһотой туһаламжа үзүүлдэггүй байһаар.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд, илангаяа Бурмонкоопсоюз хүдөө нютагуудтахи физкультурнигуудые спортивна хэрэгсэлнүүдээр муугаар хангана.

Ажалшадай дунда ниитэ-спортивна хүдэлмэриие һайжаруулхадань комсомольско, профсоюзна, физкультурна организацинуудтаа партийна органууд саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ, тэдэниие хиналта дороо абаха зэргэтэй.

Зунай спортивна сезониие амжалтатайгаар үнгэргэжэ, физкультура ба спортые республика соогоо улам һайжаруулха ёһотойбди.

Д. ПЕТРОВ.

Манай республикын hонин

Түсэбhөө гадуур hү тушаана

Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ уялгата ёhoор hү тушааха түсэбөө дүүргэбэ. Түсэбhөө үлүүлэн эндэхид 4 мянган литр hү тушаагаа. Тус колхоз hаяын үдэрнүүдтэ гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө дүүргэхэнь.

Мүн Маленковой, Кировэй нэрэмжэтэ, «Путь социализма» колхозууд гүрэнтэеэ тоосожо байна.

В. Байбородин.

Электрын галтай болохонь

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй харьяата Ворошиловай, Калининай, Кировэй, Молотовой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд энэ жэлдэ Улан-Удэ городhoo электрын гал абахын тула ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байнхай. Хэдэн мянган столбнууд бэлэдхэгдэжэ асарагдаа. «Сельэлектрогой» конторын 3-дахи участогай хоёр бригада эндэ хүдэлмэрилнэ. Мүн үбгэжөөлнүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд сүлөө сагтаа столбын нүхэ малтадаг, бусад хүдэлмэри хэлсэдэг байха юм.

Энэ хүдэлмэринь Агуудхэ Октябриин 40 жэлэй ойн hайндэр хүрэтэр дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Б. Цыренов.

Үнинэй механизаторнууд шанда хүртэбэ

Кабанскын МТС-эй эмхидхэгдэhэнhээ хойшо 25 жэлэй ой гүйсэhэнтэй дашарамдуулан республикын Хүдөө ажахын министерство тус МТС-эй хэдэн хүдэлмэрилэгшэдые олон жэлэй турша соо hайнаар ажаллаhанайнь түлөө Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба. Тракторна бригадын бригадир Х. Р. Малаев, тракторист А. М. Тыхенов, комбайнер С. С. Непомнящих, модошо дархан В. А. Токарев болон бусад хамта 24 механизатор Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ.

В. Шнайдер.

Уhанай аюулhаа абарха станци

Уhанай аюулhаа абарха тусхай станци хоёрдохи жэлээ Улан-Удэ городто хүдэлнэ. Станциин хүдэлмэрилэгшэд уhанай аюулhаа хайшан гэжэ хүниие абарха тухай хөөрэлдөө ажалшадай дунда үнгэргэнэ, тусхай хуудаhа, плакадуудые хэблэн гаргана.

Мүнөө энэ станциинхид хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээ бэлдэжэ дүүргээ.

Уhанай аюулда орохон зониие абарха гээшэ хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг мүн. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Уhанай аюулhаа абарhанай түлөө» гэжэ тусхай медаль бии болгобо.

М. Степанов.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо

ВОСКРЕСНИК ЭМХИДХЭГДЭЭ

Колхозой залуушуул сабшалан hайжаруулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр маргын 5-haa майн 1 болотор сабшалан дээрэ 2000 центнер аргал шэбхэ гаргаха уялга абаад, эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. Мүнөө үедэ 350 центнер шэбхэ гаргагдаад байна. Амаралтын үдэр бүхэндэ комсомольско-залуушуулай воскресник эмхидхэгдэнэ. Мэнэ hаяшаг комплексно № 1 бригадын залуушуул воскресник эмхидхэжэ, 200 центнер шэбхэ гаргаба.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ВЕЧЕР

Колхозой клубта hаяхан залуушуулай вечер болоо. Энэ вечер дээрэ hайханаар дуу дуулаhан, уран гоёор хатар наадаhан А. Казанцева, Д. Дунаева, Н. Воронина болон бусад үнэтэй шанда хүртөө. Мүн түрүү hаалишан комсомолка Клавдия Павлова, залуу үхэршэн Мунко Буянтуев, барилгын модо отологшо Бато Самбуев гэгшэд комсомольско организациhаа үнэтэ шангуудые абаба.

ОРОЛДОСОТОЙ ТУГАЛШАН

Тугалшан комсомолка Ксенья Татарникова 12 тугал даажа абаад, тэдэнээ hайнаар харууhалжа байна. Тугалнуудынь томонууд, дорюунууд.

БАРИЛГЫН МОДО ЗӨӨНЭ

Энэ жэл колхоз малай шэнэ олон байрануудые бариха гэжэ хараална. Энэ хэрэгтэ колхозой залуушуул бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Мүнөө хамта 28 комсомолшууд, залуушуул барилгын модо шэрэлгэ, зөөлгэдэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй хүсөөр 660 гаран кубометр модон отологдожо, барилгын газарнуудта буулгагдаа. Залуушуул Бато Самбуев, Александр Гармаев, Очир Гомбоев гэгшэд hайн жэшээ харуулнад.

П. Цыбенов.

Ториин аймаг.

Шэнэ зүжэг

Гүрэнэй ород драматическа театр югославиин драматург Б. Нушич гэгшын «Доктор философии» гэжэ шэнэ зүжэг табиба. Зүжэгэй гол рольнуудта БМАССР-эй габьяата артистка Н. Бенская, БМАССР-эй арадай артист П. Гофман, БМАССР-эй габьяата артистнууд В. Гусев, Б Красиков болон бусад наадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй нэгэ үйлэ.

Г. Стефанескиин фото.

Гурбан отара эмхидхэгдэбэ

Хони бэлшээжэ таргалуулха 3 отара Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэбэ. Дүй дүршэл ехэтэй хонишод Д. Цыренова, Б. Дымбрылова, Д. Банзаракшиев отарануудые даагшад болгогдон томилогдоо. Хамта 1776 хонид бэлшээн таргалуулагдажа, 1050 центнер мяхан абтахаар хараалагдана.

Б. Дашиев.

Шүүбэри түлэнэ

Улан-Удын нөөсэлгын кассанууд СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй 4-дэхи урьhаламжын 15-дахи тиражаар ажалшадта 720 мянган түхэриг шүүбэри түлөө. Тэрэ тоодо 5000 түхэригэй 2 шүүбэри тудаа.

Жэлэй эхилhэнhээ хойшо гүрэнэй урьhаламжануудаар ажалшадта хамта дээрээ 4630000 түхэриг түлэгдөө.

Н. Петров.

ФУТБОЛ

Футболоор республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо байна.

«Байкал» гэжэ командын футболистнууд «Буревестник» командынхидтай наадахадаа тэдэнэрээ шүүгээ.

Шэлэй заводой спортсменүүд өөрынгөө стадион дээрэ «Звезда» командынхидтай уулзаба. Шэлэй заводойхид шангаар тулалдажа, нүгөөдүүлээ 5:2 гэhэн тоотойгоор шүүгээ. Мүн заводой хоёрдохи команда ПВЗ-гэй «Локомотив» гэжэ командынхидтай наадажа шүүгээ.

ПВЗ-гэй «Локомотивай», зооветинститутдай, түмэр замай «Локомотивай» командануд «Пищевик» гэжэ стадион дээрэ мүрысөө.

Г. Рютин.

Албаниин айлшад Ленинградhaa, мүн Ташкентhээ Москва бусажа ерэбэ

Албаниин Арадай Республикын правительственно-партийна делегациин бүлэг гэшүүд Ленинградаар айлшалаад, апрелиин 15-най үглөөгүүр Москва бусажа ерээ. Албаниин ажалай партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, Арадай суглаанай президиумэй гэшүүн Энвер Ходжа делегациин тус бүлэгые толгойлно.

КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь Д. Т. Шепилов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо Н. С. Патоличев болон бусад хүнүүд Албаниhaа ерэhэн айлшадые вокзал дээрэ угтаа.

Ленинград ошоhон КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспелов Албаниин айлшадтай хамта Москва бусажа ерээ.

* * *

Мүн тэрэ үдэр Албаниин Арадай Республикын правительственно-партийна делегациин гэшүүдэй н[illegible] дүүл Ташкентдэ айлшалhанаа[illegible] молёдоор Москва бусажа [illegible] НРА-гэй Министрнүүдэй Сов[illegible] Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху тус [illegible] лэгые толгойлно.

СССР-эй Министрнүүдэй Сов[illegible] Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр [illegible] Маленков, СССР-эй гадаадын [illegible] гүүдэй министрын нэгэдэхи ор[illegible] шо Н. С. Патоличев, авиацин[illegible] на маршал П. Ф. Жигарев, А[illegible] шадай депутадуудай Московс[illegible] родской Соведэй гүйсэдкомой [illegible] лэгшын нэгэдэхи орлогшо А. Г. [illegible] цев, СССР-эй гадаадын хэрэг[illegible] министерствын харюусалгата [illegible] шаалтай хүдэлмэрилэгшэд боло[illegible] сад хүнүүд Внуковска аэродром[illegible] рэ айлшадые угтаа.

Албаниин Арадай Республ[illegible] байдаг СССР-эй посол В. И. [illegible] нов айлшадтай хамта Ташке[illegible] Москва ерэлсээ.

Албаниин Арадай Республикын правительственно-партийна делегациин гэшүүд Ташкентhээ мордобо

ТАШКЕНТ, (ТАСС). Албаниин Арадай Республикын правительственно-партийна делегаци Советскэ правительствын болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй уряалаар Советскэ Союзда ерээд айлшалжа байна. Апрелиин 15-да тус делегациин бүлэг гэшүүд Ташкентhээ Москва мордоо.

Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй гэшүүндэ кандидат Н. А. Мухитдинов, Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүү[illegible] С. М. Камалов, Министрнүүдэй [illegible] ведэй түрүүлэгшын орлогшо, [illegible] бекскэ ССР-эй Гадаадын хэр[illegible] дэй министр Г. С. Султанов бо[illegible] бусад хүнүүд аэродром дээрэhэ[illegible] легациие үдэшэн мордохуулаа.

Албаниин Арадай Республ[illegible] Министрнүүдэй Соведэй Түрүү[illegible] Мехмет Шеху үгэ хэлэжэ, де[illegible] циин зүгhөө узбек арадта гү[illegible] баясхалан хүргөө.

Уралай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

СВЕРДЛОВСК, апрелиин 15. (ТАСС). Курганска, Молотовско, Свердловско, Тюменскэ, Челябинска, Чкаловска областьнуудай, Башкирска болон Удмуртска автономно республикануудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө[illegible] релиин 15-да Свердловскдо [illegible] бэ.

КПСС-эй ЦК-гэй секретарь [illegible] хэр Н. И. Беляев тус зүблөө [illegible] гээ.

Мүнөө үеын промышленность байгуулхадань Хитадта Советскэ Союз туhална

ПЕКИН, апрелиин 15. (ТАСС). Орон доторoo социалистическэ индустриализаци бэелүүлхэдэнь, Хитадай Арадай Республикада Советскэ Союз ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Тусхайлбал, Хитадта Советскэ Союзай туhаламжаар авиационно, автомобильна, тракторна болон радио бүтээдэг заводууд байгуулагдана, хомор металлнуудые абадаг предприятинууд баригдана.

Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhoор, Советскэ Союзай туhаламжаар Хитадта баригдажа ба[illegible] 15[illegible] предприятиин 43-ниинь [illegible] маниинь хүсэд, зариманиинь ду[illegible] гаар ашаглалгада оруулагда[illegible] Энэ жэлэй эсэс болотор Сове[illegible] Союзай туhаламжаар бариг[illegible] байhан бүхы предприятинуудай[illegible] банайнь нэгэ хуби дүүргэгдэхэ [illegible] Тэдэнэй дунда нүүрhэнэй пром[illegible] ленностиин, электропромышле[illegible] стиин хара, үнгэтэ металлург[illegible] мүн станок бүтээлгын предпри[illegible] нууд бии.

ИОРДАНИДАХИ БАЙДАЛ

БЕЙРУТ, апрелиин 15. (ТАСС). Иорданидахи байдал улам шангадажа байна гэжэ «Аш-Шарк» газетэ бэшэнэ. Тушаалhaa гараhан правительствын гэшүүд, мүн тэдэниие дэмжэгшэд апрелиин 14-дэ королиин захиралтаар тушаагдаа. Арад зон энээн тухай дуулахадаа, бүхы Иордани дотор демонстрацинуудые хэбэ. «Эйзенхауэрэй түсэбые» бүабая, гадаадын бүлэглэлнүүдтэ бү ороё!», «Араб оронуудай политика мандаха болтогой!» гэhэн уряануудые демонстрацида хабаадагшад[illegible] лээ.

Иорданида сэрэгэй байдал [illegible] хогдонхой. Ном, газетэнүүд х[illegible] хинамжада абтаа. Иорданида [illegible] хеэ холбоон таhалданхай.

КАИР, апрелиин 15. (ТА[illegible] Иорданида тогтоод байhан ш[illegible] байдал Египедэй олониитые [illegible] hанаата болгоно. Иорданидахи [illegible] далые зорюута шангадуулхые [illegible] хис этэгээдүүд оролдоно гэжэ [illegible] лэл тэмдэглэнэ.

Иорданиин король Хусейн [illegible] даниин армиин генеральна шт[illegible] начальник генерал Али Абу Ну[illegible] гэгшые тушаалhaань буулгаад [illegible] мэдэ хаагаад, hүүлээрнь Иорда[illegible] газарhaa ондоо тээшэнь сүлөө. [illegible] даниин премьер-министр ба[illegible] национально-социалистическэ [illegible] тиин хүтэлбэрилэгшэ Сулейма[illegible] булси гэгшые Хусейн мүн сү[illegible] Нувар Набулси хоёр Сири ерэ[illegible] жэ мэдээсэгдэнэ.

Иорданида түрүү үзэл бод[illegible] политическэ ажал-ябуулагшад, [illegible] лөөтэ офицернүүд» гэжэ орган[illegible] цида хабаатай армиин офице[illegible] тушаагдана гэжэ газетэнүүд б[illegible] нэ.

Апрелиин 14-дэ Иорданида [illegible] монстрацинууд боложо, хархис[illegible] [illegible]ээдүүдгүйгөөр үндэhэ яhатан[illegible] гаа правительство байгуулая г[illegible] эрилтэ демонстрацида хабаада[illegible] табяа. Ороноо эрхэ сүлөөтэй бо[illegible] хо политикые саашань ургэ[illegible] лүүлхэ гэhэн, мүн «Эйзенхау[illegible] түсэбые» буруушааха гэhэн эр[illegible] нүүдые демонстрантнууд мүн ла[illegible] биhан байна.

Иорданиие Эйзенхауэрэй т[illegible] абхуулжа, орониие багдадска [illegible] лэглэлдэ оруулаад, Иорданиие [illegible] сэрэгтэ бэлэдхүүлхэ гэжэ Ан[illegible] Америкын хархисуудай орол[illegible] дээрэhээнь, Иорданида ба[illegible] шангадаа гэжэ «Аль-Ахрам» г[illegible] тэ бэшэнэ.

ДАМАСК, апрелиин 15. (ТАС[illegible] Дамаскhaa мэдээсэhэнэй ёh[illegible] Иорданида байhан базануудhaa [illegible] рэгээ гаргажа байhанаа Англ[illegible] сэрэгэй командовани тэрэнэ[illegible] зуура тогтообо.

СИРИИН АЛДАРТА ОЙ

Сириин олониитэ апрелиин 17-до национальна hайндэрөө тэмдэглэхэнь. Өөрынгөө бэеэ даанхай байдалай түлөө Сириин арадай олон удаан жэлэй турша соо эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэhэнэйнь эсэстэ 11 жэлэй саада тээ Англиин, Франциин hүүлшын сэрэгүүд Сириин газар дээрэhээ гаража ошоhон юм. Хариин сэрэгүүдэй гаража ошоhон тэрэ үдэрые Сириин ажалшад жэл бүри тэмдэглэдэг болоо.

Сири гэжэ араб гүрэн Дундада далайн зүүн эрье шадар оршодог юм. Энэ гүрэн 185 мянган квадратна километр газартай. Эндэ 4 миллион шахуу хүн зон ажаhуудаг, Сиридэ ажаhуугшадай олонхинь араб яhатан юм.

Сири буржуазна парламентска республика мүн. Гүрэнэй засаг түрые нэгэ палататай парламент эрхилдэг. Энэ парламент дүрбэн жэл соо нэгэ дахин hунгагдадаг юм. Гүрэниие президент толгойлно. Эндэхи президент табан жэл соо нэгэ дахин hунгагдадаг.

Сириин арад олон зуун жэлэй турша соо хариин эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэн тэмсээ. Сири гүрэн дүрбэн зуун жэлэй турша соо Турциин дарлалта доро байhан юм. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ энэ гүрэниие франциинхид эзэмдээд, өөрынгөө колони болгоhон байгаа. Франциинхид дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэшье энэ гүрэниие эзэмдэжэ үргэлжэлөө.

Дайнай hүүлээр колонизаторнууд Сириhээ гаража ошохо дурагүй байгаа. Англиин, Франциин империалистнууд элдэб хэлсээнүүдые баталаад, энэ гүрэниие эзэмдэхэ хүсэлтэй байба. Сириhээ хариин гүрэнүүдэй сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудалай ООН-до табигдахада Англиин, Франциин түлөөлэгшэд өөhэдтөө таатай зохид шиидхэбэри гаргуулхые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие баадхаhан байгаа. Энээндэнь СССР-эй түлөөлэгшэ hаад хэhэн юм. СССР-эй дэмжэhэн дэмжэлгэнь национально-сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэнь Сириин арадта ехээр туhалаа. Hүүлэй hүүлдэ Сириин арад зон политическэ талаараа бэеэ даанхай байдалтай болоhон байна.

Сириин арад бэеэ даанхай байдалтай болоhонойнгоо hүүлээршье колонизаторнуудта нэгэнтэ бэшэ шанга харюу сохилто үгөө. Империалистическэ гүрэнүүд Сириие эзэмдэхэ hаналаа мүнөөшье орхёодүй. Дайнай hүүлээр Сиридэ гүрэнэй засаг олон дахин hэлгэгдээ. Иимэ hэлгэлтэнүүд ямар нэгэн империалистическэ гүрэнэй аша туhада хэгдэhэн байна. Шишекли гэгшэ 1951 ондо гүрэнэй засагые гартаа абажа, демократическа эрхэ сүлөөе үгы хэhэн, орон дотор сэрэгэй засаг тогтооhон байгаа. Гэхэ зуура, 1954 оной эхеэр бүгэдэарадай хүдэлөөнэй болоходо Шишеклиин засаг унагаагдаа hэн.

Ороноо сүлөөлхэ тэмсэлэй үедэ Сиридэ нэгэн ниитэ национальна фронт байгуулагдаа. Энэ фронтдо түрүү үзэл бодолтой бүхы партинууд болон организацинууд хабаадана. Сириин ажалшадай аша туhын түлөө тэмсэжэ, Сириин коммунистическэ партишье энэ нэгэдэлдэ оролсоно.

Колониальна дарлалтаhaa сүлөөрhэн энэ орондо национальна ажахы болон культурань хүгжэжэ эхилээ. Сириин правительство ороноо экономическа талаарнь хүгжөөхэ түсэб зохёоходоо хэдэ хэдэн электростанцинууд болон хаалтануудые, уhалууриин системэнүүдые, нефть сэбэрлэдэг заводые барихаар хараалhан байна. Национальна промышленностиин хэдэ хэдэн предприяти баригдаа. Тэдэнэрэй тоодо Дамаскда баригдаhан шэлэй заводые, Хомседэхи сахарай комбинадые, Халебедэхи текстильнэ предприятиие, Думейредэхи цементнэ заводые нэрлэжэ боломоор. Латакида ехэ порт баригдажа байна. Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoор, мүнөө үедэ Сиридэ промышленна 60 шахуу предприяти баригданхай. Эдэ предприятинуудай олонхинь Сириин бэеэ даанхай байдалтай болоhоной hүүлээр бүтээгдээ.

Национальна мэргэжэлтэдые— багшанар, агрономууд болон врачуудые бэлэдхэхэ асуудалда Сириин правительство ехэ анхарал табина. Гэгээрэлые хүгжөөхэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри нилээд ехээр hомологдоо. Hурагшад hургуулинуудта түлөөhэгүйгөөр hурадаг болоо. Сиринхид Дамаскдахи университедээрээ ехэтэ омогорходог юм. Эндэ мүнөө 5 мянга шахуу студентнэр hуралсана.

Хэрбээ империалистическэ гүрэнүүдэй элдэб hаад ушаруулаагүй hаань, Сири экономическа талаараа бүри ехэ амжалта туйлаха байгаа.

Сириин гүрэнэй засагые унагааха гэhэн хорото hанаашалга үнгэрэгшэ жэлэй hүүлдэ элирүүлэгдэhэн байгаа. Энэ хорото хэрэгтэ, Турциин, Ирагай зонхилхы нюурнууд бэлдэжэ байhан юм. Хорото хэрэг үүдхэгшэд хадаа Сириин гүрэнэй засагые унагаагаад, түрүү үзэлтэй бүхы ажал-ябуулагшадые хэhээхэ, парламентые тарааха, орон дотор сэрэгэй гурим тогтоохо, удаань Сириие Багдадай бүлэглэлдэ хабаадуулха гэhэн зорилготой байгаа. Сириин арад хадаа хорото хэрэг үүдхэгшэдтэ шанга харюу үгөө.

Сиридэ эсэргүү хорото хэрэгүүдые империалистнууд мүнөөшье үүдхэжэ үргэлжэлhөөр. «Эйзенхауэрэй номнолые» мэдэрээгүй, Америкын туhаламжые зүбшөөрөөгүй дээрэhээнь американхид Сиридэ ехээр дураа тутана.

Сири гадаадын политика ябуулхадаа элдэб байгуулалтатай гүрэнүүд хоорондоо амгалан ёhoор зэргэ оршохо ёhотой гэжэ тоолоно. Сири гүрэн хадаа империалистнуудай сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаадалсанагүй. Энэ гүрэн бэеэ даанхай араб гүрэнүүдтэй—Египет, Иордани, Саудовска Арави, Йементэй экономическа, политическэ, культурна барисаагаа улам hайжаруулна. Иимэ политика хадаа «бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихада таатай зохид политика мүн» гэжэ Сириин республикын президент Шукри Куатли hаяхан мэдүүлээ.

Англи, Франци, Израиль гүрэнүүдэй hаяхан Египедтэ дайлан ороходонь Сири гүрэн ахадүү египет арадые ехээр дэмжэhэн юм. Тиигэжэ, дээрэ дурсагдаhан гүрэнүүдтэй худалдаа наймаанай, дипломатическа харилсаагаа болюулаа. Дай үүдхэгшэдэй хорото ябуулгые ехээр буруушаан, сириинхид оронойнгоо территори дээгүүр нефть дамжуулан үгэхэеэ болиhон байгаа.

Сириин республика хани барисаата гүрэнүүдтэйгээ бэе бэедээ ашатай туhатай худалдаа наймаа хэнэ, культурна барисаагаа hайжаруулна. Сири hүүлшын жэлэй туршада Советскэ Союзтай, Хитадай Арадай Республикатай, социалистическэ лагериин бусадшье оронуудтай худалдаа наймаанай хэлсээ баталаа. Промышленна элдэб предприятинуудые барихадань дээрэ дурсагдаhан гүрэнүүд Сиридэ техническэ туhаламжа үзүүлнэ, национальна мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэдэнь туhална.

Сириин арад советскэ арадтай эбтэй этэй ажаhуухые хүсэнэ. Арабуудай национальна эрилтые Советскэ Союз нэгэнтэ бэшэ дэмжээ гэжэ Сириин ажалшад hайн мэдэдэг. «Араб, ород арадууд ахадүүнэр юм» гэжэ тэдэнэр хэлэдэг байна.

Национальна бэеэ даанхай байдалаа Сириин арадай саашадаашье бэхижүүлхыень советскэ хүнүүд ехэтэ хүсэнэ.

И. БЕРЕЗНИКОВСКИЙ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-7[illegible], отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00402. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2141.